

NÉPÚJSÁG

2025. szeptember 4.,
csütörtök
LXXVII. évfolyam
198. (22064.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 2⁶⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Túrós puliszka, traktorok és érdemdíjak Sikeres volt a Marosszéki Gazdanap

300 adag túrós puliszkát készítettek reggelire a gyergyóalfalusiak

Fotó: RMGE Maros Szervezet

Múlt hétvégén nagyszabású közösségi ünnepség helyszíne volt a Nyárádkarácson községhez tartozó Csiba: nemcsak a község lakossága ünnepelt, hanem a megyéből, sőt a határokon túlról is érkeztek meghívottak.

Gligor Róbert László

Múlt szombaton immár tizennegyedik alkalommal szervezte meg a Marosszéki Gazdanap nevű rendezvényt a Romániai Magyar Gazdák Egyesülete (RMGE) Maros Szervezete és a nyárádkarácsonyfalvi Tulipán Gazdakör, partnerségben a helyi önkormányzattal, ezúttal a községi napok keretében, Csibán. A tartalmas programba egyaránt belefért

(Folytatás a 4. oldalon)

Csőtörés volt a Kövesdombon

A hét folyamán már sokadik alkalommal árasztja el a víz a Petru Dobra, illetve Koós Ferenc utcát.

2.

Színház a kulisszák mögött

Hogyan áll össze egy színházi évad, milyen szempontok alapján dől el, hogy milyen előadásokat lát majd a közönség, és hogyan zajlik a próbafolyamat?

5.

Offline szülők, online kamaszok

Akinek volt vagy van kamasz gyereke, az tudja, mennyi fejfájással, bosszúsággal, álmatlan éjszakával jár ez az időszak, hiszen a kamaszkor mindig is a lázadásról, az identitás kereséséről és a határok feszegetéséről szól.

6.

A gyermekkorházak mellett idősothonokba is ellátogattak

Nemcsak a kórházban fekvő beteg gyerekekhez, hanem az idősekhez is elvitték a gyógyító mosolyt a magyarországi PIROS ORR Bóhócok Alapítvány művészei.

7.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Energikus félrebeszélés

Benedek István

Intézkedések egész sorával készül megzabolázni az energiaárakat a kormány. A szakminiszter ezt kedden egy sajtótájékoztatón jelentette be annak a kellemetlen ténynek a kapcsán, hogy az energiaárak szép hazánkban a legmagasabbak között vannak uniós szinten. Ezeknek a lépéseknek lehet, hogy lesz majd kézzelfogható eredménye a fogyasztók energiaszámláinak karcsúsodásában nézve, ám erre sok garancia nincs. De, ami rosszabb, hogy ezúttal sem esett szó az energia drágulását kiváltó lényegi okokról és azok orvoslásáról sem.

Szakértők már régóta hangoztatják, hogy a hazai energiaszektor nagy baja az, hogy elavult. Hosszú évek óta nem volt komolyabb állami beruházás sem hagyományos termelési kapacitásokba, sem az elosztóhálózat korszerűsítésébe. Ami az erőműveket illeti, a legutóbbi komoly építkezés a cernavodai atomerőmű második blokkja volt, amit 2007-ben adtak át, tehát emberi léptékben mérve már nagykorú. Elrettentő példának ezen a téren elég az újabb radnóti gázerőművet említeni, aminek szűk évtizede láttak neki, és 2020-ra kellett volna befejezni. Több ideje van elakadva a kivitelezése, mint amennyit az egész építkezésre szántak, és a fővállalkozó elleni csőd eljárás miatt bizonytalan, hogy az avatószalagot mikor fogják elvágni. Egy másik, ennél nagyobb gázerőműre még építőt sem találtak az illetékesek, többszöri nekifutásra sem. Ezek a késések oda vezettek, hogy a szénerőművek tervezett leállítását el akarják halasztani, ennek kapcsán

(Folytatás a 3. oldalon)

SZEPTEMBER

4

CSÜTÖRTÖK

Ma **ROZÁLIA**,
holnap **VIKTOR** és **LŐRINC** napja
Az év **247.** napja, hátravan **118** nap

Időjárás

Többnyire napos
Hőmérséklet:
max.: **32 °C**
min.: **14 °C**

naptár

Isten éltesse!

VIKTOR: latin eredetű név, amelynek jelentése: győztes, győző.
LŐRINC: latin eredetű név, jelentése: Laurentum vidékéről származó férfi. A laurus (babér) szóval később hozták összefüggésbe.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: **2025. szeptember 3.**

1 €	5,0779 lej
1 \$	4,3548 lej
100 Ft	1,2900 lej
1 g arany	494,9452 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:
Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

MEGYEI HÍREK

Községi napok Maroskeresztúron

A hét végén, szeptember 6-7-én tartják Maroskeresztúron a községi napok rendezvénysorozatát, ahol gyerekprogramok, helytermék-vásár, kulturális események, valamint koncertek várják a szórakozni vágyókat. Szeptember 6-án, szombaton 12 órától a helyi polgármesteri hivatal elől indul a Keresztúron biciklivel című kerékpáros felvonulás, 13 órától pedig az aranylakodalmukat ünneplő párokat köszöntik. Fellépnek többek között Gyárfás Kinga, Bodó Csaba, Mike Zetter, US, Gentiana, a No sugar, valamint a Desperado. 22.30-tól tűzijáték zárja a napot. Szeptember 7-én, vasárnap fociturnét tartanak a helyi műfüves pályán.

Mente Fesztivál

Ezen a héten zajlik a Felső-Maros menti rendezvényssorozat, a Mente Fesztivál. Szeptember 4-én, csütörtökön este 8 órától a magyarói kultúrotthonban levetítik a Ma este gyilkolunk című filmet. 5-én, pénteken este 7 órától a marosfelfalui kultúrotthonban gálaestre kerül sor, fellép a Neumarkt Brass Quintet, szólisták: Borsos Edith és Marian Someșan. 6-án, szombaton déli 12 órától Marosfalfaluban Csuka Szidónia az Érzelem, kaland című gyermekfoglalkozásokra várja az érdeklődő családokat. Aznap este 7 órától az Itinera együttes, 8 órától a RIT-Musa zenekar koncertezik, 9 órától pedig az Új Babylon nevű fiatal formáció az Omega legendás dalait adja elő Marosfalfaluban, a fesztivál nagyszínpadján. A programokon a részvétel ingyenes.

Vízkorlátozás

A vízelosztó-hálózat karbantartási munkálatai miatt az Aquaserv szünetelteti az ivóvízszolgáltatást szeptember 4-éről szeptember 5-re, azaz csütörtökről péntekre virradó éjjel, este 10 órától másnap reggel 5 óráig. Az érintett utcák Marosvásárhelyen: a Dózsa György utcában a 198–298. sz. és 191–139. sz. között, a Rakodó, a Domb, a Déli, a Kapa, az Ósz, a Március 8., az Eperfa és a Rak-tár utcákban, továbbá Székelykasdon. A hálózat újraindítása után az ivóvizet a teljes tisztulásig csak háztartási célokra ajánlott használni.

Halálos kimenetelű tragédia Szovátán

Szeptember 2-án este 9 óra körül értesítették a szovátai rendőrséget, hogy egy 7 éves gyermeket önkívületi állapotban talált az édesanyja, miután ráesett egy szekrény. A kislány a szekrény és az ágy közé szorult. A helyszínrre több SMURD-mentőcsoport érkezett, azonban az újraélesztési próbálkozások eredménytelenek voltak, a kislány elhunyt. Az első kivizsgálások szerint a 7 éves kislány és a nála kisebb, 4 éves testvére a 23 éves fiútestvérükre volt bízva. A baleset akkor következett be, amíg a fiú tíz percre elhagyta az otthonát. A kislány holttestét a marosvásárhelyi Igazságügyi Orvostani Intézetbe szállították a halál pontos okának a megállapítására. A fiatalembert gondatlanságból elkövetett emberöléssel vádolják, a rendőrök bűnügyi dossziét állítottak össze a tragédia pontos körülményeinek megállapítására.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

Csőtörés volt a Kövesdombon

Olvasóink jelezték, hogy a hét folyamán már sokadik alkalommal árasztja el a víz a Petru Dobra, illetve Koós Ferenc utcát. Az Aquaserv vízszolgáltató honlapján közzétett információk szerint hétfőn, szeptember 1-én a vezetékek meghibásodása miatt 9-15 óra között szünetelt a vízszolgáltatás az említett utcákban. A problémát azonban csak rövid ideig sikerült orvosolni – olvasóink tájékoztatása szerint kedd estétől folyamatosan szivárog a víz az utcára.

Az Aquaserv sajtószóvivője, Tomulețiu Nicolae lapunk kérdésére elmondta, hogy a szóban forgó területen csőtörés történt, a vízszolgáltató cég munkatársai pedig szeptember 3-án, szerdán elvégzik a szükséges javításokat. Hangsúlyozta, hogy a vízvesztesség a szolgáltatót sújtja, a lakosoknak nem kell emiatt fizetniük. (sz.v.)

Fotó: Iszlai Anna

A Marosvásárhelyi Református Kollégium tanévnyitója

Szeptember 7-én 10 órakor kezdődik az óvodai tanévnyitó a Cserealjai Református Egyházközségben, majd 12 órától ugyanebben az óvodában egy másik csoport tanévnyitóját tartják. 17 órakor kezdődik a bölcsődei tanévnyitó a Gecse Utcai Református Egyházközségben.

Szeptember 8-án 9 órakor tartják az elemi, középiskolai, líceumi, posztlíceumi tanévnyitót a Vártemplomban.

A szeptember 8-i istentiszteleten az elemi osztályos diákok virággal sorfalat állnak, és bevonulnak az előkészítő osztályos diákok.

Az istentisztelet után bemutatják az előkészítő osztályosokat. Ezen a tanévnyitón egy új gyakorlatot vezetnek be

az előkészítő diákokat illetően: az ünnepség keretében a diákok kiállnak az úrasztala elé, és a tanítónő a nyakukba köti a refis nyakkendőt, így jelezve, hogy a refisek közösségébe tartoznak.

Ezt követően kerül sor a IX.-es diákok és a tanárok fogadalmtételére, amely az iskola fennállása óta hagyomány. Az új tanárok vagy azon pedagógusok fogadalma, akik eddig nem tettek fogadalmat, bevett szokás, azonban a pandémia alatt és után ez a mozzanat kimaradt.

Benedek Zsolt igazgató beszéde után áldást mondanak a diákokra és tanárokra egyaránt – tájékoztatta lapunkat Zalányi Erzsébet vallástanár. (m. s.)

RENDEZVÉNY

12. Szászrégeni Magyar Napok

Szeptember 8-14. között szervezik meg a Szászrégeni Magyar Napokat. Hétfőn 18 órakor a nagyenyedi Takács pincészet nótaszóval egybekötött borismeretőjére várják az érdeklődőket a magyarrégeni Éltesítő udvarba. Kedden 15 órától történelmi sétát tartanak Magyarrégenben és környékén. 19 órától Kun Magda filmtörténeti emlékest lesz a DIO-házban. Szerdán két esemény lesz az Alkotóházban: 17 órától könyvbemutató, 18.30 órától kiállítás, ahol festett bútorok és kazettás mennyezetek darabjai tekinthetők meg. Csütörtökön 10 órától az Eugen Nicoră művelődési ház nagytermében a Csizmás kandúr bábelőadás látható, míg 19 órától A boldogság titka az Udvartér színház előadásában. Pénteken 12 órától a DIO Házban gyerekek alkotásai által lehet Koós Ferencet, a szabadságharcost megismerni. 19 órától 3+2 koncert lesz a művelődési házban, aztán retróbulit szerveznek a Sevilla vendéglőben. Szombaton 11 órától fiatal tehetségeket díjaznak a művelődési házban, 14 órától kispályás labdarúgó-bajnokság lesz. Vasárnap 18 órakor életműdíjakat adnak át a gálaest keretében. Közreműködnek Szabó Gyula Győző és Márton Fruzsina, a Járom néptáncscsoport tagjai.

Vár sétányi vásár

Szeptember 12-én 12 órakor nyit a marosvásárhelyi Vár sétányi vásár, ahol a megszokott élelmiszertermékeket, finomságokat, kézműves tárgyakat lehet majd vásárolni. A vásár 14-én 19 órakor zár.

A mezőpaniti alkotótábor zárókiállítása

A Maros Mezőszéki Művésztelep által szervezett XX. mezőpaniti képzőművészeti alkotótábor zárórendezvényeként szabadtéri kiállítás nyílik a falu református templomának udvarán szeptember 7-én 12 órakor. Az augusztus 31-én kezdődött táborban 17 hazai,

magyarországi és szerbiai alkotó dolgozott. A rendezvény támogatói a Bethlen Gábor Alap és Mezőpanit Polgármesteri Hivatala. A szervezésben partner volt a Mezőpaniti Református Egyházközség és a Monográfia Alapítvány.

Ő az út! – Ifjúsági keresztény fesztivál

Tizedik alkalommal szervezik meg az Ő az út! fesztivált. A jubileumi kiadáson egész hetes programmal várják az érdeklődőket szeptember 15–20. között Marosvásárhelyen, a rendezvény csúcspontja a két-napos nagyszínpadi fesztivál lesz. Fiatalos programok, közösségi események, panelbeszélések, dicsőítések, koncertek, gyerekprogramok, sport- és kreatív foglalkozások tartják a rendezvényt. A részvétel ingyenes. A részletes programot rövidesen közzéteszik a szervezők.

Fotókiállítás

A budapesti The Orbital Strangers Project néven alkotó fotográfuspáros a Bernády Házban mutatja be First Show című fotókiállítását. Aknay Csaba és Kotschy Gábor Londonban és Los Angelesben készített képeiből létrehozott képpárok segítségével mesél az alkotói magányról, illetve annak felszámolásáról. A kiállítást Nagy Botond fotográfus nyitja meg szeptember 8-án 18 órakor, és szeptember 30-ig lesz látogatható.

Művészeti zakuszkafesztivál

A marosvásárhelyi várban szeptember 5-7. között VIII. alkalommal szervezik meg a művészeti zakuszkafesztivált, ahol élő zene, színház, műhelyek, kézművesvásár egyvelege várja az érdeklődőket, a gasztrokínálatban a zakuszkáé lesz a főszerep. A rendezvényen neves művészeket, előadásokat láthat a közönség. Szeptember 7-én kerül sor a helyi fiatal művészek Local Talent Fest döntőjére. A belépés ingyenes, és a Maros Megyei Tanács, valamint a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal támogatásával valósul meg.

A volt kormányfők magánemberként vettek részt a kínai győzelem napján

Oana Țoiu külügyminiszter szerint Adrian Năstase és Viorica Dăncilă volt kormányfő magánemberként vett részt a kínai győzelem napján, és nem képviseltek Romániát – közölte szerdán a külügyminiszter a Digi24 hírtelevíziónak nyilatkozva.

Oana Țoiu arra reagált, hogy Adrian Năstase és Viorica Dăncilă korábbi román miniszterelnök is látható azon a csoportképen, mely a kínai győzelem napja alkalmából tartott pekingi ünnepségen készült. A két szociáldemokrata politikus és Năstase felesége, Dana a leghátsó sorban áll. A fotón Hszi Csin-ping kínai államfő, Vlagyimir Putyin orosz elnök és Kim Dzsongün észak-koreai vezető is rajta van.

A román külügyminiszter hangsúlyozta: Romániát nem képviselik és nem

képviselhetik olyan politikusok, akik odaállnak pózolni Putyin mellé. Hangsúlyozta: Románia kínai nagykövetsége is meghívót kapott az eseményre, azonban senki sem vett részt az ünnepségen, mivel a román kormány elhatárolódik „Putyin praktikáitól”, képviselői nem pózolnak vele egy fotón. Hozzátette: azok a politikusok, akik ezt megteszik, nem képviselik sem Romániát, sem az ország jelenlegi és jövőbeli célkitűzéseit.

„Mi nagyon világosan az Európai Unió és stratégiai partnerünk, az Amerikai Egyesült Államok melletti utat választottuk. Ők magánemberként azt választották, hogy nem képviselik Románia érdekeit” – fogalmazott Țoiu a Digi24-nek. Úgy vélte, meg kell vizsgálni az említett politikusok hazai nyi-

latkozatait, amikor hazafiságról beszélnek, hiszen szerinte egy hazafi nem pózolna olyasvalakivel, aki nemrég még román közösségek által is lakott területeket bombázott Ukrajnában.

Ionuț Moșteanu védelmi miniszter kifejtette: a két volt román miniszterelnök pekingi jelenléte „arculcsapás” Románia, a demokrácia és az Európa-pártiság számára. Aláhúzta: a két politikus nem Románia jelenét és jövőjét, hanem „Románia múltját képviseli”.

Sorin Grindeanu, a Szociáldemokrata Párt (PSD) ideiglenes elnöke – mely párthoz a két volt miniszterelnök is tartozik – szintén a politikusok személyes döntésének nevezte a részvételt, és hangsúlyozta, hogy nem a pártot képviselték, az ugyanis Európa-párti. (MTI)

A Vatikán birtokán mintagazdaság nyílik, ahol „pápai” olajat és bort termelnek

Ferenc pápa Áldott légy! enciklikájáról kapja a nevét a vörösbor és olívaolaj, amelyet Castel Gandolfo vatikáni birtokain termelnek a több mint húszhektáros mintagazdaságban, amelyet XIV. Leó avat fel – jelentették be a helyszínen tartott sajtóismertetőn.

XIV. Leó pápa pénteken nyitja meg hivatalosan a Borgo Laudato si nevű mezőgazdasági területet, amely a Rómától alig harminc kilométerre található Castel Gandolfo pápai birtokainak részét képi.

Az avatási ünnepségen Andrea Bocelli és fia, Matteo énekel.

A Laudato si, vagyis Áldott légy! kifejezés Szent Ferentctől ered, és Ferenc pápa is ugyanezt a kezdősort adta a 2015-ben megjelent enciklikájának, amely a teremtett világ védelméről szólt.

Az idén áprilisban elhunyt egyházfő akarata volt, hogy a Castel Gandolfó-i pápai birtokon olyan agrártevékenység induljon, amely a természetet és az emberi méltóságot is tisztelben tartja.

Az Áldott légy-gazdaságban „újfajta, fenntartható, a klímaváltozásnak ellenálló” szőlő- és olívaogyó-termesztés, valamint méztermelés zajlik – mondta el a gazdaságért felelős Fabio Baggio bíboros az előzetes sajtólátogatáson. Az első szüretet 2027-re tervezik, és a borra és olajra is a Laudato si címke kerül.

A gazdaságban zöld energiát használnak, takarékos csepegtetős öntözőrendszereket, minimálisra igyekeznek csökkenteni a hulladéktermelést.

Már negyvenen dolgoznak a birtokon, és a Vatikán munkalehetőséget adott egykori elítélteknek és rehabilitált kábító-szerfüggőknek. A gazdaság falai között védelemre találnak a családon belüli erőszak elől menekülő nők is.

A birtok büszkeségének számít a modern oktatási központ, ahova évente két-háromezer diákot várnak az általános iskoláktól az egyetemekig, valamint továbbképzést kívánnak nyújtani nemzetközi vállalatok számára is.

A Castel Gandolfóban kiépített rezidenciát a XVI. század óta használják a pápák, elsősorban nyári pihenésük időszakában. Az ókorban Domitianus császár villája állt ugyanitt.

Castel Gandolfo a második Vatikánnak számított II. János Pál és XVI. Benedek pápaságának éveiben, miközben Ferenc pápa még a forró nyári hónapokban sem vonult ide vissza. XIV. Leó idén júliusban és augusztusban is „kiköltözött” az Albano-tó partján emelkedő pápai palotákba, amelyet gyönyörű park övez számos régészeti emlékkel, valamint kortárs művészeti alkotással.

A teljességében ötvenöt hektáros park, benne a mezőgazdasági területtel, nyitott lesz a közönség előtt: a Vatikán évi 250 ezer látogatóval számol. (MTI)

ORSZÁG – VILÁG

A miniszterelnök szerint nem lenne indokolt egy esetleges általános sztrájk a tanügyben

Ilie Bolojan miniszterelnök szerint nem lenne indokolt az általános sztrájk kirobbantása a tanügyben, mert biztosított a tanárok kötelező heti óraszám. Az Europa FM rádiónak adott interjúban a kormányfő leszögezte, a pedagógusok fizetése nem csökken, de a kötelező heti óraszám kettővel történő megemelése nyomán nő a munkaidejük mintegy 10 százalékkal. A miniszterelnök azt is elismerte, hogy az intézkedés nyomán az óraadó tanároknak kiosztott órák száma a felére esett vissza, és az óradíjukat is csökkentették. „Jelenleg ennyit engedhet meg magának az ország. Hazudnék, ha mást mondanék” – fogalmazott Bolojan. A miniszterelnök kérdésre válaszolva azt is elmondta, hogy idén vélhetően nem fog részt venni tanévnyitó ünnepségen. „Általában ritkán veszek részt ilyen típusú ünnepségeken. A jelenlegi hangulatban inkább a kormány nál töltöm a hétfői munkanapot” – tette hozzá Ilie Bolojan. (Agerpres)

A kormánykoalíció működik és halad

A kormánykoalíció működik és halad – jelentette ki szerdai cernavodái látogatásán Nicușor Dan. „Számításba véve azt, hogy a koalíciót négy párt és egy parlamenti frakció alkotja, úgy gondolom, hogy jelenleg jól működik” – válaszolta az államfő egy újságírói kérdésre. Nicușor Dan kedden egyezettett a hivatalában a kormánypártok vezetőivel. Az államfő nem kívánt részleteket megosztani az újságírókkal erről a találkozóról. (Agerpres)

Nincs naprakész adatbázis a helyi közigazgatási alkalmazottakról

Az RMDSZ elnöke, Kelemen Hunor szerdán kijelentette, hogy jelenleg az államnak nincs egy naprakész adatbázisa a helyi közigazgatási alkalmazottakról. Az RFI-nek nyilatkozva a politikus elmondta, hogy emiatt senki sem tudja pontosan, hány létrehozott, betöltetlen vagy megszüntetett álláshely van a megyei és a helyi önkormányzatoknál. Ráadásul az adatszolgáltatás sem egységes – tette hozzá. Kelemen szerint azért is kellett két héttel elhalasztani a helyi közigazgatás reformjára vonatkozó törvénytervezet véglegesítését, mert csak pontos adatok ismeretében lehet megfelelő döntéseket hozni. (Agerpres)

Energikus félrebeszélés

(Folytatás az 1. oldalról)

mostanában folyik a vita az uniós illetékesekkel, mert a széneróműstop része volt az újjáépítési alap feltételrendszerének. Ez ugyan nem játszik önmagában szerepet az energiaárakban, ám ha a befuccsolt vállalat pályázati pénzek elúszását fogja eredményezni, az is veszteség.

Mindeközben jócskán voltak beruházások megújuló energiaforrásokba. Számos napelemparkot létesítettek szerte az országban, csakhogy közben a döntéshozók figyelmét messze elkerülte, hogy ezekkel egy időben tárolókapacitások nem létesültek, és az elosztóhálózat fejlesztésébe sem ruháztak be. Így például gyakran adódik olyan helyzet, hogy amikor a megújulók bőven termelnek, mert jó az idő, akkor olcsón eladjuk a fölösleges áramot, ködös és szélcsendes időben pedig, amikor a megújulók keveset termelnek, akkor jóval drágábban importálunk piszkos energiaforrásokból előállított áramot. Nem olcsó baleknek lenni.

Abban nincs vita, hogy a kormány most bejelentett piaci szabályozó intézkedései elvileg hasznosak. Az üzleti világot nem hárfázó angyalok, hanem profitéhes profik uralják, bármilyen intézkedés, ami a spekulációk és a nyereszkesedés kordában tartására irányul, védi a nagymenőkkel szemben tehetetlen kisfogyasztót. Már persze, ha jóhiszeműen és hatékonyan alkalmazzák is ezeket a szabályokat, ami tájainkon nem gyakori jelenség. De ezek a szabályozások csak kiegészítő fogyasztóvédelmi intézkedések kellett volna legyenek az energiaszektorban végzett komoly beruházások mellett. Amikre az adott időben nem volt ész, és a közeljövőben már pénz sem lesz.

Sikeres volt a Marosszéki Gazdanap

(Folytatás az 1. oldalról)

a fesztivál jellegű bemutatkozás, a szakmai tudásátadás, innováció és hagyományos gazdálkodás, a szakmai érdemek elismerése és a jókedvű szórakozás, együttlét. „A parasztember az, aki nem csupán a földön él, hanem együtt él a földdel” – Illyés Gyula ezen gondolata adta az idei rendezvény jelmondatát.

Technológia, hagyomány, fröccs

A program reggeli traktoros felvonulással vette kezdetét: a Nyárádkarácson, Ákosfalva és Dózsa György községekből érkezett gazdák megmutatták erőgépeiket, a község egyetlen települését sem hagyták ki. Nemcsak a több mint harminc gép hosszú sorának örülhettek a lakosok, hanem a mezőcsávasi fúvószenekar hangszerjátékának is. Eközben a meghívásnak eleget tevő gazdakörök tagjai begyűjtottak az üstök alá, de legjobban a gergyóalfalusiaknak kellett igyekezniük, hiszen ők szolgáltatták a túrós puliszkás reggelit: a 30 méteres rúdба kinyújtott 300 adag finomságnak volt is nagy sikere a közönség körében.

Ezután a gazdák a Marosi Gazda

Kft partnereinek szakmai kiállítását és bemutatóját tekintették meg: a Szegedi Gabonakutató és a Martonvásári Marton Genetics Kft., a Riagro és Grain Bags Kft. szakembereitől láthattak-hallhattak új dolgokat, az innovatív és precíziós gazdálkodásban a körülmények és költséghatékonyság tekintetében jól hasznosítható mezőgazdasági drónoktól kezdve a szárítás nélküli takarmánytárolásban kitűnően használható fóliás silótöltő gépig. A térről nem hiányozhatott a hagyomány sem, így termelői és kézműves vásárban kínálták a vidék különböző tejtermékeit, bemutatkoztak rózsá- és levendulatermesztő és feldolgozó személyek is, de az istvánháziak hímmzett párnáit, festett csészéit és festett üvegtárgyait s a korondi Simó család fazekastermékeit is meg lehetett vásárolni. Aki türelmes volt, az a házigazda Tulipán gazdakör által főzött szilvalekvárt is megkóstolhatta, vagy akár vihethet is haza belőle, s aki a melegtől, beszédől vagy dalolástól megszomjazott volna a nap folyamán, a fröccsudvarban is szomját olthatta. A gyermekek sem unatkozhattak, számukra Jankovits Ferenc huszár-

kapitány biztosított sétalovaglási lehetőséget.

A szakma szolgálatában

Délben került sor a gazdanap hivatalos megnyitójára, ahol az RMGE Maros Szervezet elnöke, *Fazakas Miklós*, Nyárádkarácson polgármestere, *Bodó Károly Gyula*, továbbá *Kolcsár Károly* parlamenti képviselő, *dr. Vasile Nicu*, a LAPAR országos gazdaszervezet elnöke, *Barna Károly*, Szatymaz község polgármestere és a szatymazi gazdakör képviselője, *Süliné Faragó Erzsébet*, a Szegedi Gabonakutató kereskedelmi igazgatója, valamint *Végh András*, a Bázismag és Marton Genetics kereskedelmi igazgatója köszöntötte a gazdákat és érdeklődőket.

Ezt követően az RMGE Maros Szervezet immár hetedik alkalommal tartotta meg a *Pro Agricultura Transilvaniae*-díj-átadó ünnepséget. A 2019-ben alapított elismeréssel azokat a személyeket tünteti ki, akik az elmúlt három évtizedben meghatározóak voltak a szervezet munkájában. Idén öt személyt jelöltek erre a díjra, ők a következők: *dr. Balla Géza*, a ménesi (Arad megye) borvidék legnagyobb borászatának ve-

Idén öt személynek nyújtották át a Pro Agricultura Transilvaniae-díjat

Fotó: Kolcsár Károly közösségi oldala

zetője, az Erdélyi Magyar Borászok Egyesületének elnöke, a Sapientia EMTE egyetemi oktatója az oktatói, borászati és szakmai közösségépítő munkájáért kapta az elismerést;

dr. Péterfy Lajos állattenyésztési mérnök a szaporodásbiológia terén a Semtest alkalmazásában végzett kutatásai és a szervezet oktatói programjában kifejtett tevékenységeért vehette át a díjat. *Süliné Faragó Erzsébet*, a Szegedi Gabonakutató kereskedelmi igazgatója tudást hozott Erdélybe, a gabonafajok magyarországi nemesítői azon dolgoznak, hogy a hazai gazdák legkedvezőbb áron juthassanak minőségi, gazdaságilag jól jövedelmező vetőmagokhoz. Továbbá átvethette a kitüntetést *Simma Ferenc* méhész, a Bio Apis Méhészegyesület elnöke, a szervezet méhésztanfolyamainak oktatója, valamint *Farkas Zoltán András* kolozsvári mérnök, az országos

RMGE alapító tagja, szakíró, az Erdélyi Gazda folyóirat egyik alapítója, több szakmai kiadvány szerzője vagy szerkesztője.

Jó ebédhez szól a nóta

A szombati nap ebédjét nem mások biztosították, mint maguk a jelenlevő gazdakörök: a házigazda Tulipán, a sóváradi Aranykalász, a fehéregyházi Petőfi Sándor gazdakörök, valamint a szovátai, hármasfalusi, istvánházi, héderfájai, káposztásszentmiklósi, marossárpataki, holtmarosi gazdakörök. A Fialat Gazdák köre hagyományos krumpli- vagy éppen babgulyást, gulyáslevest vagy töltött káposztát készített, a székelyvajaiak pedig őzpörkölttel rukkoltak elő. Amíg az asztalok megterültek, fellépett a héderfájai női dalkör és a holtmarosi férfidalárda, és Ábrám Tibor nótaénekes műsorának, valamint később Feketics Mónika könnyűzenei koncertjének is örülhettek a gazdák és vendégek. A délután folyamán pedig a kötetlen beszélgetések mellett az ének- és muzsikaszó is felcsendült, felső-nyárádmenti és sóvidéki zenészek húzták a sátrak között a nótázásra biztatót.

A szakmai újdonságok bemutatói iránt is nagy volt az érdeklődés

Fotó: Kolcsár Károly közösségi oldala

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Sebestyén Mihály

Ha azt mondom, nem tudom, akkor az olvasóközönség körbevigyorog, és elmeháborodottnak nyilvánít. Vagy ennél enyhébb ítélettel tesz polcra. Pedig tényleg mindig másként indul a jegyzetírás. Kényszer és önkéntesség vegyül benne, távolról sem egyenlő vagy arányos (aranyos) arányban.

Az első és legfontosabb szempont, hogy csütörtökre nyomtatásban meg kell jelennie – ámbátor az sem tragédia, ha elmarad. (Nem maradhat el.) Ehhez már szerdán hajnalban legkésőbb hozzá kell veselkedni, ugyanis a szerkesztőség elkészíti a mestermű (inasremek) elektronikus változatát, ami már ugyanazon nap estefelé, kelet-közép-európai idő szerint 19 óra tájban meglátja holdvilágot – télen, a lenyugvó napot egyéb évszakokban.

Műhelytitkok

Hogy készül a jegyzet?

Fontossági sorrendben a második mozzanat az eszköz kiválasztása. Esetünkben ez egy laptop, amely olykor bementja az unalmast, ilyenkor elvisszük egy Szentgyörgy utcai műszaki klinikára, ahol meggyógyulása garantált. Az eszköz engedelmesen rögzíti szövegünket és az óhatatlan melléüteseket, a tévedéseket és a helyesírási baklöveteket. Ezek kijavítása, kiköszörülése hol a szerzőre, de leginkább az újság korrektorára/szerkesztőjére maradhat. Van azonban, hogy a szerző, jelen esetben én magam javítok oly mértékben és értékben, hogy a másodszori elküldéshez vagyok kénytelen folyamodni, és arra kérni a nagyságos szerkesztő urakat vagy

hölgyeket, hogy ezt a második változatot vegyék figyelembe és tegyék közzé. Megtörténik.

Nem utolsósorban a témaválasztás nehézségével néz szembe a jeles szerző. Vagy mert pillanatnyilag nincs semmi a tarsolyában, vagy túl sok dolog izgatja, és ekkor súlyozni kell: mi menjen, mi szenvedjen késedelmet vagy örök halasztást. A téma kibontásához a legfontosabb e szerző tapasztalata szerint a kezdőmondat, ami mindent el- vagy romba dönthet. Anélkül, hogy valaha lemértük volna, a szövegalkotás, szövés, fonás, tékozlás, izzadás kb. 60-65 percig tart, és a végén az auktor maga sem hiszi, hogy tényleg túl van a napi, heti penzumon.

Következik a gyors és felületi átfutás, majd egy mélyebb merülés, de ez sem fenyeget a szövegbe fulladással. Ekkor csinosít, betold, kihúz, mérlegel, kit hogyan, mi módon sérthet meg, vagy kerülheti el a dühös bekiabálásokat Az olvasó írja rovatban. És persze saját utókorára is tekintettel kell lennie, vállalható-e az írás, vagy évekkel később letagadható, ill. ki fog maradni az életmű-antológiából.

Ezután a író hátradől – Örkény István szerint következik a szerző kised és elégedett vízen járása –, beteszi az elektronikus postaládába a küldeményt, és postázza a közlőfél címére. Vagy megérkezik, vagy nem. Ha nem, akkor a szerkesztő felhív, és megkérdi, mi van. De ez

már régen volt, mostanában a közlemények megérkeznek és kinyomtattnak.

Ezután kimegy reggelizni/vacsorázni a jegyzetek alkotója, megérdemelt kávéját, zöld teját vagy egyéb ajzószerait szertartásosan elszürcsöli, már régen nem gyűjt rá egy illatos szivarkára, és arra gondol, most egy hétig nem kell újabb csudák után néznie. Majd csak bejön valami. Még sosem volt úgy, hogy ne jött volna ihlet, téma, sejtetem vagy szorongás.

Fontos megjegyezni, hogy a gyógyszerzertanból ismert mondattal nyugtatja magát az író: „beadjuk, és estig várunk”. Ekkor családjá tagjai elé tárja a kiadott e-változatot, akik testbeszéde olykor szóban is elárulja, miként is vélekednek törekvéseiről. Vagy felteszi a közösségi média felületére, vagy pedig... és erre gondolni sem merek. Mert hiú a szerző, és következőképpen esendő.

SZERKESZTETTE: MENYHÁRT BORBÁLA

Közönségtalálkozó a Tompa Miklós Társulat színészeivel Színház a kulisszák mögött

Hogyan áll össze egy színházi évad, milyen szempontok alapján dől el, hogy milyen előadásokat lát majd a közönség, és hogyan zajlik a próbafolyamat? Többek között ezekről is meséltek a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának színészei és munkatársai a hétvégén, a Vásárhelyi Forगतag Duma terében tartott jó hangulatú közönségtalálkozón. A beszélgetésen többek között Berekméri Katalin, Kiss Bora, Varga Andrea, Bálint Őrs, Ferenczi H. István, Szabó Fruzsina, Somodi Hajnal és Kiliti Krisztián osztották meg gondolataikat.

Menyhárt Borbála

A moderátor szerepét felvállaló Szuszámi Zsuzsa érdeklődésére Berekméri Katalin, a társulat művészeti igazgatója elárulta, június végén mennek szabadságra, majd augusztus végén kezdik el a következő évadot, ilyenkor kezdődnek el a próbák. Általában hat hetet különítenek el a próbafolyamatra, készítik elő az új produkciót, eközben pedig játsszák a műsoron lévő előadásokat is. Van, hogy a rendező már előzőleg jól ismeri a társulatot, és pontosan tudja, kivel szeretne dolgozni, máskor pedig ismerkedéssel, beszélgetésekkel indul a szereposztás összeállítás.

Műfaji sokszínűsége törekednek

Annak kapcsán, hogy miként dől el, hogy kik jönnek rendezni, illetve milyen előadások szerepelnek a repertoárban, Berekméri Katalin elmondta, rendezőcentrikus színházat folytatnak, ennek van itt hagyománya. A rendező személye köré épül az új projekt, majd a darbválasztást vele egyeztetik, általában a műfajt szokták meghatározni, onnan indulnak el a beszélgetések a rendezővel.

– Elsődleges szempont, hogy az adott rendezőt azért szeretnénk

meghívni, azért szeretnénk vele dolgozni, mert számunkra ő a fejlődést tudja biztosítani. Ritkább az az eset, amikor a darabból indulunk ki, és ahhoz választunk rendezőt, inkább a rendező személye az, amit el szoktunk dönteni. Arra mindenképp próbálunk odafigyelni, hogy műfajilag legyen színes az évad, minél inkább eleget tudjon tenni a közönség elvárásainak – hangsúlyozta Berekméri Katalin, majd hozzátette: annak ellenére, hogy figyelnek a közönségtől érkező visszajelzésekre, lehetetlen úgy szervezni az évadot, hogy minden néző azt érezze, megtalálta a kedvére valót. Ugyanakkor nem lehet figyelmen kívül hagyni a rendelkez-

zésre álló pénzügyi keret sem, hiszen mindig az anyagi lehetőségek függvényében dől el, hogy milyen lesz az adott évad kínálata.

A rendező kissé olyan, mint a pedagógus az iskolában

A rendezőkkel való munka kapcsán Kiss Bora arról beszélt, hogy számára a biztonságot a világos keretek jelentik, akkor tud „jól működni” egy-egy szerepben, ugyanakkor elismerte, izgalmas kihívásnak érzi az olyan szerepeket, amelyekben nincs közös pont közte és a megformált karakter között.

Varga Andrea a rendezői munkát a pedagóguséhoz hasonlította, hiszen ahogy az iskolában a pedagógus befolyással tud lenni a gyerekekre, úgy egy rendezőnek az energiájától, a hangulatától, a hozzáállásától, az ízlésétől rengeteg dolog függ, ezen múlik, hogy a csapattal, amit kapott vagy választott magának, el tud-e indulni, illetve kézben tudja-e tartani őket. Mert ha nem, mi, színészek is olyanok vagyunk, mint a gyerekek az iskolá-

Fotó: Vásárhelyi Forगतag

ban, egyszer csak a figyelmünk elkalandozik. Úgy gondolom, a rendezőnek nagyon nehéz feladata van, hogy azt a világot, amit ő elképzel, vagy ami belőle bontakozik ki, azzal a csapattal, ami neki adatott, meg tudja valósítani – fogalmazott a színésznő, aki szerint ma már nem úgy működik a színház, mint régen, a rendezők ma már szeretnek a színészekből építkezni, a színészeknek pedig meg kell tanulniuk, hogy ne várjanak mindig kész válaszokat a rendezőtől.

Nyári kikapcsolódás és feltöltődés

A színészek arról is meséltek, hogyan kapcsolódnak ki a színház világán kívül, a nyári szabadság idején. Varga Andrea elárulta, úgy érzi, rengeteget tud adni neki a természet, ezért a nyarait szívesen tölti vidéken, ahol mezőgazdasági munkákban segít a szüleinek, a zakszkafőzés, a paprikasütés vagy akár a házimunka is kikapcsolja, bár néha ilyenkor is előfordul, hogy bevillan egy-egy színházi helyzet – vallotta be.

Berekméri Katalin hozzátette: míg régen, a pályája elején nyáron is folyamatosan a szerepeken járt az esze, és alig várta, hogy elkezdődjön az új évad, hogy kipróbáljon dolgokat az adott szerepben, ma már hálás, ha a nyári szünet alatt le tudja tenni a munkát, és „csendben lehet az agya”.

Szilveszterre Liliomfival készül a társulat

A 2025-2026-os, immár a 81. évad során öt új produkcióval bővül a társulat repertoárja. 2025. őszén Makszim Gorkij A nap gyermekei című előadás

kerül színpadra Botos Bálint rendezésében. Ezt követően a József Attila versein alapuló, Henn János által rendezett Én nem tudok versben hazudni című produkciót mutatják be. A szilveszteri előadást ebben az évadban is Keresztes Attila rendezzi; ezúttal Szigligeti Ede Liliomfi című vígjátékát láthatja a nagydíjazott. 2026 tavaszán az Andrei Măjeri-Alexandra Felseghi Emberek és istenek címet viselő, Aiszkhülosz, Szophoklész, Euripidész és Seneca művei nyomán színpadra kerülő, transzgenerációs traumákat feldolgozó produkciót rendezi Andrei Măjeri. A 2025/2026-os évad bemutatóinak sorát Tadeusz Słobodzianek A mi osztályunk című előadása zárja Béres Attila rendezésében.

Új jegyvásárlási platformra állt át a színház

Kölcze Kata, a színház marketingfelelőse elmondta, az idei legjelentősebb változás, hogy a színház áttért az in-time jegyvásárlási platformra, ezentúl itt lehet jegyet beszerezni, de természetesen maradt a jegypénztári jegyvásárlási lehetőség is. Az előző évadról maradt szabadbérletek még felhasználhatók idén december 23-ig, azonban el kell vinni ezeket a jegyirodába, hogy új bérletkartont nyomtassanak, a megváltozott vonalkódok miatt. A jelenlegi helyzetben a színház is arra kényszerült, hogy áremelést eszközöljön, a normál és a kedvezményes jegyárak nem módosultak, viszont a szilveszteri előadásokra és a bemutatókra szóló jegyek, valamint a bérletek ára is változott. Jó tudni, hogy akik szeptember 30-ig vásárolnak bérletet, még régi áron jutnak hozzá – ismertette a közönség számára fontos tudnivalókat a marketingfelelős.

Személyes konzultációk, laborbemutató és valódi páciénstörténetek

Nyílt nap a marosszentgyörgyi meddősségi klinikán

A Zygota Meddősségi Klinika szeptember 6-án, 11 órától nyílt napot szervez Marosszentgyörgyön, a klinika Erdély utca 161. szám alatti székhelyén. Az eseményen a résztvevők átfogó képet kaphatnak a mesterséges megtermékenyítés lehetőségeiről, a legmodernebb technológiákról, és személyesen is találkozhatnak a klinika teljes szakmai csapatával – orvosokkal, embrióológusokkal és más szakértőkkel.

Romániában a termékenységi arány 2025- re várhatóan 1,66 gyermek/nő, ami enyhe növekedés 2024- hez képest (1,65- ről). Európai kontextusban: az EU átlagos termékenységi mutatója 2023-ban 1,38 volt. Annak ellenére, hogy Románia ezt meghaladja, nagyon messze vagyunk a kívánatos 2,1-es aránytól.

– Meddősséggel élni nem csupán orvosi, hanem mélyen emberi kihívás. Számunkra szakmai és erkölcsi kötelesség, hogy támogassuk azokat a párokat, akik ebben a nehéz helyzetben keresnek megoldást – különösen most, amikor a 2025-ös

állami támogatási program sorsa bizonytalan. Sokan nem értik, milyen súlya van annak, ha a gyermekvállalási vágy nem válhat valóra. Az érintettek gyakran kudarcéktól élnek meg ezt az állapotot, mintha nem tudnának megfelelni sem a partnerük, sem a társadalom elvárásainak. Miközben a reprodukzív korú párok 10–15%-a meddősséggel küzd, a férfiakat érintő esetek aránya is drámaian emelkedik. Száz, semmilyen fogamzásgátló módszert nem alkalmazó és rendszeres nemi életet élő, egészséges párból a nők 20-25%-a esik teherbe az első próbálkozás után. Ezért is fontos, hogy hiteles

információval, szakmai támogatással és empátiával álljunk az érintettek mellett – mondta dr. Vass Erzsébet, a Zygota Klinika szakmai munkatársa. A marosszentgyörgyi meddősségi klinika több mint egy évtizede biztosít szakértői támogatást a gyermekekre vágyó pároknak, és a nyílt nap célja, hogy közvetlen, hiteles és tájékoztató jellegű élményt nyújtson minden érdeklődő számára. A program során bemutatkoznak a klinika kiemelt szakemberei, rövid, közérthető előadásokat hallgathatnak meg a látogatók az in vitro megtermékenyítés folyamatáról, valamint lehetőség nyílik kötetlen beszélgetésekre is mind a szakemberekkel, mind korábbi páciensekkel is, akik megosztják személyes történeteiket arról, hogyan segítette őket a klinika csapata.

A nyílt napon való részvétel ingyenes, azonban előzetes regisztrá-

cióhoz kötött, mivel a helyek száma korlátozott. Regisztrálni az alábbi elérhetőségeken lehet: telefon: 0365 882 444 vagy WhatsApp: 0757 015 237. E-mail: office@fivmures.ro Weboldal: www.fivmures.ro/hu.

A Zygota Meddősségi Klinika az egyik első olyan romániai egészségügyi intézmény, amely kizárólag meddősségi kezelésekre specializá-

lódott, tapasztalt orvosai és embrióológusai, valamint csúcstechnológiai eszközei révén több mint 1200 gyermek születését segítette elő. A klinika 2015 óta részt vesz az Egészségügyi Minisztérium in vitro megtermékenyítési és embriótranszfer-programjában, valamint a Családügyi Minisztérium támogatása is elérhető az intézetben.

Biztonságban van-e otthon, a négy fal között a gyerekünke?

Offline szülők, online kamaszok

Akinek volt vagy van kamasz gyereke, az tudja, mennyi fejfájással, bosszúsággal, álmatlan éjszakával jár ez az időszak, hiszen a kamaszok mindig is a lázadásról, az identitás kereséséről és a határok feszegetéséről szól. Ma azonban mindehhez társul egy új tényező: a számos téren hasznos, ám rengeteg veszélyt rejtő online világ, amiben a mai serdülők élnek. A Netflixen nemrég bemutatott Kamaszok című minisorozat egy 13 éves fiú történetén keresztül mutatta be, hová vezethet az, ha a gyerek magára marad a virtuális tér kihívásaival. A sorozat sokkolóan világított rá: a szülők gyakran nincsenek tisztában azzal, mi zajlik gyermekeik életében, miközben azok – úgy tűnik – szobájukban ülnek. Ez a megrázó történet adta az apropóját az *Offline szülők, online gyerekek* című, rendkívül aktuális témát boncolgató beszélgetésnek, amelyre a Vásárhelyi Forgatag Duma terében került sor szombaton.

Menyhárt Borbála

A sokak számára érdekes és aktuális témáról Portik Emese, Farkas Katalin pedagógussal, kétgyerekes édesanyával, és Labancz Dániel magyarországi klinikai szakpszichológussal, egyetemi oktatóval, a Nyugi! című, kamasz gyerekek szüleinek szóló könyv szerzőjével beszélgettünk, aki maga is egy 12 éves kamaszlány, valamint egy 8 éves fiú édesapja.

Egy kattintásra van minden

Labancz Dániel már a beszélgetés elején kiemelte: sokszor meglepődik azon, hogy egyébként felvilágosult, értelmes, a gyereknevelésnek más aspektusaira rengeteg energiát fordító szülők mennyire óvatlanok azzal kapcsolatban, hogy a gyerekek mit csinál az online térben.

– Amikor megkérdezem a másodikos-harmadikos-negyedikos gyerekek szüleit, hogy van-e a gyerek által használt eszközökön szülői felügyeleti program, a válasz gyakran az, hogy nincs, mert az én gyerekeimet az online világ még nem érinti, még nem érdekli. Lehet, hogy nem érdekli, de igazából az online térben egyetlen kattintásra van minden olyan dologtól, amiről mi, felnőttek azt gondoljuk, minél később találkozik vele, annál jobb – hívta fel a figyelmet a szakember, aki szerint, akárcsak a Kamaszok című filmben, a mindennapokban is gyakori, hogy nem tudják a szülők, mit csinál a gyerekek az online térben, hiszen bemegy a szobájába, becsukja az ajtót, és a szülő örül, hogy nincs gond vele. Azonban kamaszkorban nagyon képlékeny az identitás, a személyiség, az önbecsülés, ezért nem mindegy, hogy ebben az időszakban milyen tartalmakkal találkozik a gyerek.

A klinikai szakpszichológus megjegyezte: ajánlja mindenkinek Jonathan Haidt amerikai szerző *A szorongó nemzedék* (The anxious generation) című könyvét, amelyben rávilágít arra, hogy az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint 2010 az az év, amiktől látványosan elkezdett romlani a fiatalok mentális egészsége.

– Ez az az év, amikor megjelent az okostelefon, az Iphone, és a gyerekek kezébe adtuk azt, mindenféle kontroll nélkül. Nem azt mondom, hogy ez az egyetlen oka minden problémának, de mindenképp egy erős hatás. Azóta jóval több a szorongásos probléma, a depresszió, az önértékelési-, evési zavarok aránya a kamaszok körében – mutatott rá Labancz Dániel, aki szerint a szóban forgó könyvben a szerző arra is rámutat, hogy Amerikában a rabok több időt töltenek a szabadban, mint a kamasz gyerekek.

Labancz Dániel

Nem küldjük le tejért, mert féltjük, de beengedjük a rengeteg veszélyt hordozó online térbe

Mint mondta, 2010-től elkezdtek beengedni a gyerekeinket egy olyan világba, az online térbe, amiről gyakorlatilag nem tudtunk semmit, hiszen a legtöbb szülőnek fogalma sem volt arról, hogy ez valójában mit jelent, milyen veszélyeket rejt. Ezzel párhuzamosan pedig elkezdtek féltetni a gyerekeinket a való életben tapasztalható kihívásoktól. – Gyerekkoromban a nyári szünetben reggel felpattantunk a biciklire, és elmentünk pangászni, tudtuk, hogy délben haza kell menni ebédre, sötétedéskor meg vacsorázni. Ezek voltak azok a helyzetek, amikor szülői felügyelet nélkül, a barátokkal együtt szociális helyzetekben próbálhattuk ki magunkat, különféle fizikai és társas kihívások elé állítottuk magunkat. Rádadásul a szüleink rendszeresen leküldtek a boltba tejért. Ma ez nagyon ritka, arra gondol a szülő, a boltig mennyi minden történhet. Így hát valójában beengedtük a gyerekeinket ebbe az igen veszélyes online térbe, és elkezdtek óvni őket a valós élethelyzetektől, például attól, hogy menjenek le az utcára játszani – világított rá a klinikai szakpszichológus, aki szerint mindezek hatására a társas kapcsolatok elkezdnek visszafejlődni, közben az online térben olyan bőrbe bújik a gyerek, amibe akar, kimenekül adott helyzetekből, nem kell társas helyzetekben helytállnia. Ez pedig fokozza a szorongást, bizonytalan lesz a saját maga hatékonyságát illetően, mivel nem tapasztal meg előben adott helyzeteket.

Saját telefon – mikor is?

A pedagógusok gyakran tapasztalják, hogy míg régen a szünet az önfeledt, közös szabadtéri játékról szólt, manapság a gyerekek, ha lemennek szünetre, nem tudnak mit kezdeni magukkal. Farkas Katalin

pedagógus, aki Waldorf-iskolában tanít 5-8. osztályos diákokat, elmondta, egy ideig hagyományos iskolában oktató, és megdöbbentő volt számára azt tapasztalni, hogy amint kicsengettek, minden gyerek elővette a telefonját. Mint hozzátette, nem lehet általánosítani, hiszen nagyon változatos a gyerekek családi háttere, vannak nagyon tudatos szülők, akik még a hetedik osztályos gyerekeknek sem vesznek telefont, de persze olyan gyerekek is van, akik már elemiben online játékokkal tölti az idejét.

Labancz Dániel leszögezte, saját telefont 14 éves kornál hamarabb semmiképp nem adna a gyerekek kezébe. Mint mondta, a mai szülőknek azért van nehéz dolguk, mert nincsen mintájuk arra, hogy miként tanítsák meg a gyerekeiknek az online világ biztonságos használatára, hiszen az ő kamaszkorukban még nem voltak ilyen kihívások.

A klinikai szakpszichológus elárulta, hogy saját gyerekenél egy okosórával hidalták át a problémát, aminek számos olyan funkciója van, mint egy telefonnak, de mégsem az. Ugyanakkor náluk ott van az a szabály, hogy a laptopot is csak a nappaliban használhatja a gyerek, nem mehet be vele a szobájába. A szakember szerint jó, ha a szülő előre átgondolja, mit is szeretne ezen a téren megengedni a gyerekeinek, még mielőtt arra kerülne a sor, hogy a gyerek kérni fogja. Minél fiatalabb a gyerek, annál inkább elfogadja a nemet, viszont ha szülőként visszavenni akarok abból, amit már adtam, az sokkal nehezebb – adott hangot véleményének Labancz Dániel, majd megjegyezte, tisztában van azzal, hogy milyen nehéz a gyerekeinek, hogy nem kaphat saját telefont, miközben a kortársak részéről ott a nyomás, hiszen nagy részüknek már van saját készüléke, azonban azzal is tisztában van, hogy mi mindentől védi meg a gyereket azáltal, hogy nemet mond.

Farkas Katalin hozzátette: a kamaszok nagyon jól tudják, mivel kell a szülőt sarokba szorítani, ezért amikor a gyerek azzal jön, hogy bezzeg már mindenkinek van telefonja az osztályban, akkor érdemes egyeztetni a többi szülővel, mert bizony gyakran derül ki, hogy más gyerekek sincs. Mint mondta, náluk az iskolában több alkalommal volt egyeztetés a szülők között a telefonotéma kapcsán, azonban a tapasztalat az, hogy ha születik is valamiféle egyezség, vannak szülők, akik kihátrálnak ebből, nem mernek szembemenni a saját gyerekekkel, a meggyőződésüket felülírja a gyerek pillanatnyi óhaja.

Kellenek a határok... hogy legyen mit átlépni

Labancz Dániel rendkívül fontosnak tartja, hogy még mielőtt a gyerek belép a kamaszkorba, legyen kialakulva a szülővel egy olyan bizalmi kapcsolata, hogy úgy érezze, ha kényes kérdésekről beszélne, ha butaságot csinált, a szülőhöz bármikor fordulhat.

– Amikor azzal jönnek a szülők, hogy nem merik elengedni bulizni a 16-17 éves gyerekeiket, mert fél-

Fotók: Vásárhelyi Forgatag

nek, hogy valami butaságot csinál, bajba keveredik, kicsit kegyetlennek tűnhet, de azt szoktam mondani, akkor nem készítették fel kellőképpen arra, hogy mit kell tenni, ha baj van, hogy hívjon akkor is, ha részegen fetreng az árookban. Ehhez pedig az kell, hogy lehessen beszélgetni a szülővel rázós témákról. És ez nem kamaszkorban kell elkezdődjön, hanem a gyerek már kicsi korában ezt kell megtapasztalja – hívta fel a figyelmet. Fontos, hogy érezze a gyerek, hogy komolyan vesszük, hogy jelen legyünk és ráfigyeljünk, amikor hozzánk fordul, hogy leüljünk néha vele, megnézzük, mit csinál az online térben, mivel játszik. De semmiképp ne kamaszkorban akarjuk elkezdni azt, hogy tabutémákról is lehessen beszélni a szülővel, mert akkor már túl késő. Ha a serdülő kényes témáról szeretne beszélgetni, lehet azt mondani, hogy ez nehéz kérdés, át kell gondolnom, vissza lehet kérdezni, hogy miért merült fel benne az adott téma, de érezze, hogy anyával, apával lehet erről beszélni.

Ugyanakkor nagyon fontos kereket és határokat szabni, hiszen míg a kisgyereknél azért van ezekre szükség, hogy biztonságban legyen, ne sérüljön meg, a kamaszoknál más a helyzet, itt nem azért van szükség határookra, hogy azokat a kamasz ne lépje át, hanem hogy legyen mit átlépnie. Erre az életkorra ugyanis jellemző, hogy próbálgatni kezdi a saját én hatékonyságát, látni akarja, mit szól a felnőtt ahhoz, ha a megszabott határokat átlépi. Ha nincsenek határok, akkor egy ponton túl előfordulhat, hogy miközben keresi a határait, addig megy el, amíg bele nem ütközik valamiféle korlátba, ami legrosszabb esetben a törvény lesz.

Ami az osztálycsoportban zajlik, arra sem a pedagógusnak, sem a szülőnek nincs rálátása

A beszélgetésen a bántalmazásról is szó esett, ennek kapcsán Farkas Katalin pedagógus hangsúlyozta, hogy a tudatosítási kampányoknak óriási szerepük van, és folyamatosan szükség van

ezekre, hiszen bántalmazás esetén egy 25 fős osztályban van esetleg néhány bántalmazó és egy-két bántalmazott, azonban további húsz gyerek ott van csendben. Nagyon fontos őket aktiválni, bennük tudatosítani, hogy ez nincs rendben, és lehetnek ők azok, akik felkarolják az áldozatot, vagy akár bevonnak egy külső segítséget. Megjegyezte, ő pedagógusként hasonló esetben mindenképp bevonja a szülőket, úgy érzi, ez a kulcs, mivel általában az, aki bántalmaz, legtöbbször otthonról, a családból hoz valamit.

A pedagógus szerint a kiskamasz korosztály nagyon érzékeny, elég egy rossz szó, egy kellemetlen megjegyzés, főleg a társaktól, hogy sebet ejtsen rajtuk. 5-8. osztályban gyakori, hogy délben hazamennek a gyerekek, minden rendben van közöttük, másnap reggel pedig már teljesen más felállásban találja őket a pedagógus, mert a délután folyamán az osztálycsoportban olyan beszélgetés zajlott, ami feszültségeket szült, viszont erről sem a pedagógus, sem pedig a szülők nem tudnak. 13-14 éves korban a gyerekek közötti kapcsolatok nagyon összekuszálódnak, sokszor a pedagógusokat is váratlanul érintik.

HelpAPP applikáció – jó, ha ott van a telefonon

Labancz Dániel megjegyezte, dolgozott az UNICEF magyarországi szervezeténél, ahol néhány évvel ezelőtt egy széles körű anti-bullying kampányt indítottak el, különféle anyagok, videók készültek pedagógusoknak, szülőknek, illetve felfrissítették a HelpAPP alkalmazást, amit érdemes minden kamasz telefonjára rátelepíteni, ugyanis segít a vészhelyzetekben való kiigazításban, például ha a társai bántalmazzák, egy tanár vagy egy edző olyan dolgokat tesz, ami nem illik, ami miatt kellemetlenül érzi magát a gyerek. Az UNICEF Magyarország honlapján elérhető applikáció segít abban, hogyan lehet felismerni a bántalmazás formáit, illetve fogódzókat nyújt arra vonatkozóan, hogy mi a teendő ezekben a helyzetekben.

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

ALMÁS-KÖRTÉS PITE

A tésztához szükséges: 60 dkg liszt, három tojás, 18 dkg porcukor, öt evőkanál tej, három evőkanál zsíros tejföl, 20 dkg vaj, három evőkanál olaj, csipetnyi só, egy citrom héja, egy sütőpor. Mindent összegyúrok, majd fél órára hűtőbe teszem a tésztát. Ezután kétfelé osztom, a tepsit kikenem zsírral, vajjal vagy olajjal, és megszórom liszttel. Kinyújtom az egyik cipót. Közben 1,5 kg aromás almát (vajasalma, eperalma, jonatán) és fél kg illatos körtét meghámozok, lereszelek, és a levét kicsavarom. A kinyújtott lapot megszórom darált keksszel, rárakom az almás-körtés masszát, de szórhatunk még rá vörös áfonyát frissen vagy aszalva, vagdalt diót vagy mogyorót is. Fahéjjal, vaníliás porcukorral ízlés szerint megszórom, majd újra kevés darált keksszel, és beborítom a másik lappal. Villával megszurkálom, és megkenem tojássárgával. 180 fokon 10 percig, majd 160 fokon 35 percig készre sütöm. Aki porcukorral szereti, megszórhatja vele, miután kis ideig hűlt a tészta, de vaníliás fagyival, csokiöntettel vagy egymagában is nagyon finom. Tetszés szerint szeleteljük.

SZILVÁS GOMBÓC

Kb. 50 dkg krumplit sóval megfőzök, lecsepegtetem, majd áttöröm. Amíg teljesen ki nem hűl, egy serpenyőben zsiradék nélkül zsemlemorzst pirítok szép barnára. Amikor a kívánt szintre elérté, öt dkg vajat keverek hozzá, és addig kevergetem,

amíg a vaj el nem olvad. Felteszek egy fazékban vizet forni. A hideg tört krumplihoz hozzákeverek 10 kanál lisztet, kb. öt deka puha vajat, egy dl olajat és két tojást. Jól össze gyúrom, ha még ragad, akkor picit lisztet teszek hozzá. A szilvákat bevágom annyira, hogy a magot ki tudjam venni. A tésztából kis darabot elveszek, gombócot formálok belőle, és szétlapítom a tenyeremen. Kb. fél-egy centi vastagra nyomkodom. Közepébe teszem a kimagozott szilvát, aminek a magja helyére kiskanállal fahéjas porcukrot teszek. Összenyomom a tésztát, hogy a szilva sehol ne látszódjon ki, és gombóccá formálok. Ha felforrta a víz, amibe két teáskanál sót is tettem, 5-6 darab gombócot dobok bele. Megvárom, míg feljönnek a víz felszínére, és még hagyom őket főni öt percet. A gombócokat kiszedem, majd beleforgatom a pirított zsemlemorzzába, majd fahéjas porcukrot szórok a tetejére.

KOLBÁSZOS-GOMBÁS KRUMPLILEVES

Egy fej hagymát, két nagyobb murkot feldarabolva, egy csokor zellerzölddel, két babérlevéllel, tetszés szerint kolbászt felkarikázva, öt-hat darab csiperkegombát felszeletelve

(a kisebbeket egészben hagyom; ha nincs friss gomba, kis üveg gombakonzervet is használhatunk) három liter vízbe főni teszek. Pár szemes borsot, ízlés szerint sót, kávéskanálnyi vegetát is adok hozzá, majd 15 perc múlva a felkockázott krumplit is (kb. fél kilót). Puhára főzöm. Vékony paprikás rántást készítek (olaj+liszt+pirospaprika), hagyom egy picit rotyogni, majd a legvégén egy dl tejszínt is adok hozzá. Zellerzöldet apróra vágok, és a levesre szórom. Csipetkét is szagatok bele.

RAKOTT KELKÁPOSZTA

Szükséges hozzá: 1,5 kg kelkáposzta, 30 dkg rizs, 50 dkg darált hús (én marhahúst használok), négy dl tejföl + négy tojássárga (illetve még szükségünk lesz kb. egy dl tejfőltre), egy fej hagyma, kevés zsír vagy olaj, só, bors, pirospaprika.

A kelkáposztát feldarabolom csíkokra, és nagyon kevés olajon sóval, borssal, pici vízzel puhára párolom, amíg semmi lé nem marad rajta. A rizst a szokásos módon puhára párolom. A hagymát felaprítom, üvegesre párolom két kanál zsíron, majd hozzáadom a darált húst, pici vizet, és zsírjára sütöm. En most kevés vörös bort is öntöttem a húsr, egy közepes murkot apróra vágtam, egy kisebb paprikát szintén, illetve három cikk zúzott fokhagymát is adtam hozzá, majd megszórtam pirospaprikával. Egy sütőbe betehető edénybe rétegesen lerakom a kész hozzávalókat: egy sor párolt káposzta, erre rákanalazom a rizs kétharmad részét és a tejföl felét, majd a kész darált hús, ezután következik a rizs maradék egyharmada, majd ismét a kelkáposzta. Négy dl tejfölt négy tojássárgájával kikavarok, és a tetejére kenem. Sütőben 160 fokon 60 perc alatt készre sütöm.

Jó étvágyat kívánok!

A gyermekkorházak mellett idősothtonokba is ellátogattak

Idén harmadik alkalommal érkeztek Marosvásárhelyre a bohócdoktorok

Nemcsak a kórházban fekvő beteg gyerekekhez, hanem az idősekhez is elvitték a gyógyító mosolyt a magyarországi PIROS ORR Bohócdoktorok Alapítvány művészei, szeptember 1-4. között marosvásárhelyi gyermekkorházakba és idősothtonokba látogattak el.

Közel kétéves előkészítő munka után, idén márciusban indult útjára a *Bohócdoktorok Erdélyben* projekt. A kezdeményezés a magyarországi Piros Orr Bohócdoktorok Alapítvány és a marosvásárhelyi Piros Orr Egyesület közös vállalása. A cél, hogy a PIROS ORR bohócdoktorok jelen legyenek a romániai gyermekkorházakban és idősothtonokban, különös tekintettel Erdélyre, és rendszeresen látogathassák a nehéz helyzetben lévőket: gyermekeket és idős embereket, hogy a humor és a nevetés erejével derűt és reményt adjanak a nehéz napokban is. A PIROS ORR Bohócdoktorok Alapítvány – a 11 országot tömörítő Red Noses International tagszervezeteként – 27 éves tapasztalatát hozza el a helyi gyermekklinikákra, sérült gyermekekkel foglalkozó intézményekbe és idősothtonokba, a Piros Orr Egyesülettel karöltve. Céljaik között az is szerepel, hogy idővel helyi előadóművészeket is bevonjanak a bohócdoktori munkába.

Eddig két alkalommal jártak a bohócdoktorok Marosvásárhelyen

A projekt első lépéseként idén március 10-13. között két gyermekklinikán (a Maros Megyei Sürgősségi Kórház, illetve a Maros Megyei Klinikai Kórház gyermekosztályain) közel 100 gyereket látogattak meg a bohócdoktorok, és csaltak mosolyt arcukra, és nemcsak őket, hanem szüleiket, sőt az ott dolgozó személyzetet is jó kedvre derítették. Ugyanakkor mintegy 60 egészségügyben dolgozó, illetve sérült gyermekeket fejlesztő pedagógus és ápoló számára szerveztek *Humor az egészségügyben* címmel workshopot. A május 19-22. között szervezett második turné fókuszában a PIROS ORR Bohóc-

doktorok Alapítvány *Zenekaraván* elnevezésű programja állt, amellyel olyan gyógypedagógiai intézményeket keresnek fel, ahol a tanulásban akadályozott, autizmussal élő, enyhe-középsúlyos értelmi sérült, speciális törődést igénylő gyerekek vannak. Az Alpha Transilvană Alapítványnál kiemelkedő érdeklődés övezte az előadásokat.

A napokban, szeptember 1-4. között zajlott harmadik turné az idősothtonokban élők számára kidolgozott speciális programra fókuszált. Az egyik helyszín a marosvásárhelyi önkormányzat (amely a projekt megvalósítását is támogatja) által fenntartott idősothton volt, a másik az Alpha Transilvană Alapítvány időseknek szóló klubja, emellett a művészek a nyárádszeredai idősothtonba is ellátogattak. Mind-

emellett pedig – az eddigi kórházi gyermekosztályok mellett – a szeptember eleji turné alatt első alkalommal a Maros Megyei Kórház neuropszichiátriai osztályán fekvő kis betegek is találkozhatnak a bohócdoktorokkal. Természetesen a program alapját képező kórházi vizitekre is mindennap sor került. Sőt, a Maros Megyei Kórház pszichiátriai részlegén még humorworkshopot is tartottak. A közös játékban orvos, takarító, konyhai dolgozó és ápoló együtt vett részt, ami rendkívül erős közösségi élményt teremtett. A visszajelzések alapján ez a fajta együttlét mély és maradandó hatást gyakorolt a résztvevőkre. 2025-ben még egy alkalommal, november közepén látogatnak Marosvásárhelyre a bohócdoktorok,

amikor a gyermekkorházi vizitek mellett ismét idősothtonokat keresnek fel. Előtte azonban szeptember 5-7. között a Taste of Transylvania fesztiválon személyesen is találkozhat velük bárki. 2026-ban is folytatódik a két szervezet közös projektje, még intenzívebb jelenlétel a marosvásárhelyi szociális és egészségügyi intézményekben. A tervek megvalósításához ugyanakkor elengedhetetlen a vállalati és magánadományozók támogatása, hiszen mindkét szervezet adományokból működik. A marosvásárhelyi Piros Orr Egyesület a halmozottan sérült gyermekeket nevelő családokat segíti. Munkatársainak az a céljuk, hogy a sérült gyermekeket és családjukat közösségben tartsák.

Az angol Da Vinci zenéje (2.)

Szilágyi Mihály

Hooke és Boyle több érdekes kísérletet végzett a levegővel. Nekünk, mai embereknek könnyű véleményt formálnunk, mert vannak kész eredményeink, de nekik akkor kísérletezniük kellett. Az egyik híres kísérletük a levegő összenyomása és ritkítása körül mozgott. Boyle-nak szüksége lett volna olyan szivattyúkra, melyek segítségével egy üvegedényből ki tudja szivattyúzni a levegőt. A korszak leghíresebb szivattyúmérnökéhez, Ralph Greatorexhez fordult segítségért. A mérnök azonban nem tudta elkészíteni a megfelelő szivattyút. Ekkor Hooke kezdett el saját ötleteivel kísérletezni, és sikerült olyan eszközt készítenie, amellyel nagyon nagy mértékben ki tudták vonni egy edényből a levegőt. Mivel a tömítéseket akkoriban zsírral vagy vastag olajjal próbálták megoldani, csak egy bizonyos ideig lehetett fenntartani a vákuumközeli állapotot, de már ez a tény is sokat segített a kutatásokban. A kísérleteket mindig üvegtartályban végezték, hogy lás-sák az eseményeket. Az egyik kísérletük szerint az üvegedényben égő gyertya körül kiszívták a levegőt, így a gyertya hamar kialudt. A másik kísérlet alkalmával ugyancsak az égő gyertya volt a főszereplő, de ezúttal az edényt telepumpálták levegővel, ekkor a gyertya sokkal tovább égett, mint előző alkalommal. E kísérlet által megfogalmazták, hogy a levegő és az égés között szoros összefüggés van. Amikor a légritka térben kialudt a gyertya, a füstje akkor is felfelé szállt, ebből arra következtettek, hogy nem sikerült elérni a légüres állapotot.

1671-ben Robert Hooke a légköri

nyomás emberi szervezetre gyakorolt hatását kutatta. Készített egy hermetikusan lezárható szobát, melyből kiszivattyúzzák a levegőt. A kísérlet során ő maga is beült az alacsony nyomású terembe, és azt tapasztalta, hogy először fülfájdalom, majd sükettség lesz úrrá rajta. A sükettség érzete felkeltette érdeklődését a hangok és a levegő kapcsolata között. Tovább kutatott. Egy ketyegő órát zárt az üvegedénybe, majd elkezdte kiszivattyúzni a tartályból a levegőt. Azt tapasztalta, hogy a nyomás csökkenésével az óra hangja egyre halkabb lett, míg végül nem volt hallható a ketyegés. Ebből a jelenségből arra következtetett, hogy a hang terjedése szoros kapcsolatban áll a levegővel.

Egy 1661-ben megjelent könyv felkeltette Robert Hooke érdeklődését. Marcello Malphigi mikroszkóp segítségével felfedezte a kapilláris ereket egy béka tüdejében. Akkoriban kevesebb figyelmet fordítottak a mikroszkópokra, inkább a távcsövek fejlesztésén fáradoztak sokan. Hooke azonban azon kevesek közé tartozott, akik felismerték a szemmel láthatatlan dolgok felnagyítása mögötti rejtett világ megismerésének fontosságát. A könyv hatására kezdett el behatóan foglalkozni a mikroszkopikus világ kutatásával, miután tökéletesítette a mikroszkópot. Növényeket, rovarokat, kőzeteket tanulmányozott, melyekről mai szemmel nézve is elképesztő pontosságú rajzokat készített. Szerencsés egybeesés volt, hogy Hooke nemcsak jó megfigyelő és kísérletező ember volt, hanem kitűnő rajzoló is, így mikroszkópos megfigyeléseiről majdnem fényképminőségű ábrázolásokat készített. Lenyűgözte a fel-

nagyított világ látványa, és könyvében a következőképp fogalmazta meg, milyenek a mikroszkópon keresztül nézett tárgyak, élőlények: a tű hegyét sárgarépához hasonlította, a finom selyemszál meg kosárfonásra emlékeztette, a bolhát pedig rémséges orrszarvúként jellemezte. Megfigyeléseit könnyed olvasmányként elkápráztató metszetekkel foglalta könyvbe, és Micrographia címmel adta ki 1665-ben. A könyv a tudományos világban korszakalkotónak számított, és rendkívül népszerű volt a tudomány iránt érdeklődők körében. Egy bizonyos Samuel Pepyst annyira hatalmába kerített a könyv, hogy székehez szegezetten képtelen volt abbahagyni az olvasást és az illusztrációk csodálását. Robert Hooke számít az első tudósnek, aki a valóságban is felfedezte a sejteket – bár már az ókori filozófusok is utaltak rá, hogy létezniük kell láthatatlan kis alkotóelemeknek, mégis a mikroszkóp segítségével sikerült megpillantani az élővilág legapróbb egységét. Könyvének előszavában azt írja, (a semmiből) „egy új, látható világot” fedezett fel.

Az 1666-os londoni tűzvész után városfelmérőként és építészként lett híres. Christopher Wren mellett fontos szerepe volt az újjáépített London városképének kialakulásában.

A világ részletes megfigyelése nem csak a sejtek világára korlátozódott. Hooke, a madarakat csodálva, ő maga is szeretett volna suhanni a levegőben. Megértette azonban, hogy az emberi izom nem elegendő a levegőbe emelkedéshez és a repüléshez. Naplójában előfordul néhány jegyzet, mely mesterséges izom létrehozásának ötletét tárgyalja, de nem tudhatjuk, mire gondolt konkrétan.

A legyek szárnyait tanulmányozva rájött, hogy szoros kapcsolat

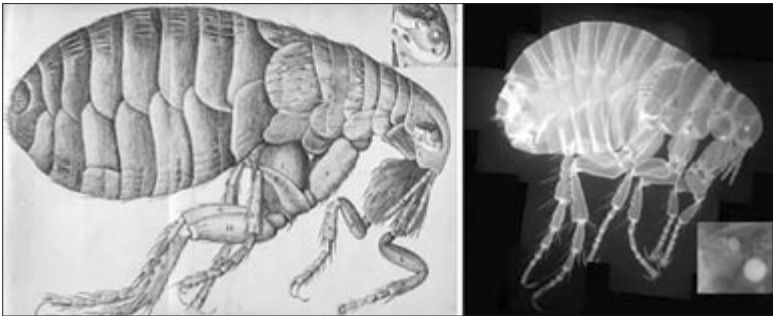
van a szárnycsapások száma és a hangmagasság között. Ez a megfigyelés további akusztikai kutatások felé terelte Hooke figyelmét. Hogy a legyek és szúnyogok szárnycsapásai és a hangmagasság összefüggését szemléltetni tudja, 1681-ben egy rendkívül elmés szerkezetet készített. Egy forgó fogaskerékhez kemény papírlapot érintett, és a fogak rezgésbe hozták a papírlapot. Minél gyorsabban forgott a fogaskerék, annál gyorsabban rezgett a lap, és annál magasabb hangot szólaltatott meg. E szerkezet segítségével Robert Hooke ki tudta számolni a zenei hangok rezgésszámát is, valamint elő tudott állítani adott rezgésszámú hangokat. A tudománytörténet finitora, hogy a Royal Society előtt is bemutatott eszköz Savart-kerék néven került be a találmányok könyvébe, ugyanis egy bő évszázaddal Hooke után a francia Felix Savart újra feltalálta a szerkezetet. Hooke és Savart ötlete sem volt zenei szempontból meghatározó, ugyanis sokkal egyszerűbb volt a John Shore brit feltaláló által 1711-ben feltalált hangvilla használata.

Robert Hooke csillagászként is az élvonalba tartozott. A csillagászat ekkor már a távcsövek precíziós mozgatásának problémájával küszködött. Hooke kidolgozott egy me-

chanizmust, amely csavar és fogaskerék segítségével tette lehetővé a teleszkópok finom mozgatását. Sajnos a kor technológiája alkalmatlan volt a kivitelezésre. Továbbá valószínű, hogy Hooke ötlete volt a zeniten áthaladó csillagok megfigyelésére az úgynevezett kúttávcső, melyet John Flamsteed fűrt Greenwich-ben. A körülbelül harminc méter mély üreg tetején volt a kupola a tárgylencsével, csigalépcső vezetett le az aljára, ahol a csillagász hanyatt fekvé nézett a szemlencsébe. Egy függőőn jelezte a zenitet. A kúttávcső azonban nem hozta meg a várt sikert, ezért hamarosan használaton kívüli üreggé alacsonyodott.

A gravitáció témája is mélyen foglalkoztatta Hooke-ot, és számos ponton vitázott Newtonnal is.

Hooke élete utolsó néhány évében számtalan súlyos betegséggel küszködött. Családja nem volt. Amikor 1703-ban meghalt, 9580 fontnyi pénzt és vagyontárgyat, valamint néhány ingatlant hagyott maga után Wight szigetén. Egész életét a tudásnak, a felfedezésnek szentelte. Ókori nyelvek ismerője, mechanikus, csillagász, földmérő, építész, az élővilág kutatója, orgonista és akusztikus jelenségekkel is foglalkozó polihisztor volt. Méltán nyerte el „az angol da Vinci” címet.

Bolha képe a Micrographiában, kézzel rajzolva és egy modern mikroszkóp segítségével készült fényképen. A kép forrása: <https://royalsociety.org/blog/2020/07/micrographia-online/>

A fősorokban egy szentenciát és szerzőjének nevét rejtettük el.		1.	ILYEN NYELV AZ OROSZ	A HÁZBA EGYHÁZI GYÜLÉS	DORONG	RAGADOZÓ HAL ESTEFELE!	A HÁTAN VISZI A HÁZÁT	SZTÁLIN ELŐDJE ÉLESEN KIBÁL	VAGY (LATIN)	MELY SZEMÉLY? CSENDES MESE!	VIZES- EDÉNY	CIN	... AVIS (RITKA MADÁR)	ARAB FÉRFINEV	... MARS! (EREDJ INNEN!)
		A													E
	FÉL ZSÁKI			UNITED STATES (RÖV.)		SZÖGFÜGG- VÉNY					ANNAK MEGFELELŐ				
	DAL (NÉMET)			LATIN ÉS		ÉLES HAN- GON KIÁLT				IZOMKÖTŐ		ZOKOG		EGYESI	
	RENDBEN (ROMÁN)					VIRÁGFÉLE				BESZÉLŐ		ISMERETEI VANNAK		KIS SÜLY- EGYSEG	
2.	R	KÖNYVET MEGJELEN- TET	SÉRT MÓZES ÖT KÖNYVE		VASÚTI KOCSI	MASZEK IPA- ROS (BIZ.)			BETEG A LÁBA ZAMAT					GAZATLAN! HÁROM (FRANCIA)	
VÁLLALKO- ZÓI TÖKE					OLASZ IGEN KÖZLEKE- DESI PÁLYA		RANGJELZŐ ELŐTAG		NÉVELŐ		AZ ARANY VEGYJELE		HÁROM (OLASZ)		
DÉLI MA- GYAR ÍRÓ (NÁNDOR)			MEZEI MADÁR NEMZET				TARZAN KÍGYÓJA	OSZTRÁK RÉGIÓ PARKERDŐ			SZÍNMIŰ GABONÁT KASZÁLÓ				
NAURU FŐVÁROSA				LEL	SZILÁRD TEJTERMÉK			OROSZ FOLYÓ		KÖRBE MOZOG		MAGASLAT			
ARRA A HELYRE		TOVÁBBÁ	NŐI NÉV (MÁJ. 13.)		KICSINYÍTÓ- KÉPZŐ	FÁBA VÉS	MONTE CRISTO BÖRTÖNE JUTTAT		MOST KEZDŐDIKI A RÁDIUM VEGYJELE		ERREFELE!		LÁM		
GÉSA!		INDUSZTRI- ALIS	MŰ (LATIN, RÖV.)			ÓGÖRÖG PIACTÉR	OROSZ FÉRFINEV			FÉRFINEV (MÁRC. 7.)	KATOLIKUS SZERTARTÁS			EGYENI	
ELEMI PARÁNY MAGUK			MEGFELELŐ A SZÉP NEM		LENGYEL- NÉM. FOLYÓ	MAGASAN TART			LATIN ANYA MERT					GYŐZELEM	ILLENDÓ- SÉG, TISZ- TESSÉG
		LEGKISEBB ÍRÁSJEL	FÉRFINEV (JAN. 12.)		TOVA PORTKÁT ELAD		ÁLLÓVÍZ	BECÉZETT ION (ROMÁN)	TE ÉS ÉN A MÚLTBAN IS LÉTEZETT		EBLAK		BECÉZETT SAMUEL (ANGOL) ARRAFELE!		
KICSINYÍTÓ KÉPZŐ		TÜZEL	DARAB DARABJA!		IMAZÁRÓ SZÓ	SVÉD VÁL- TÓPÉNZ		OROSZ BECENÉV SÉRÜLÉS			MEZ	RENDŐR- CSAPAT			
TEJTERMÉK				IDŐSEKRE JELLEMZŐ FÉLZSÁKI					ÁTTELELŐ (NÖVÉNY)			SZÁNDÉKO- ZIK SZINTÉN			
		ELAD	OLASZ AUTÓJEL			LÉGIÉS HATÁSÚ	A FOSZFOR VEGYJELE			KRITIKUS KEZDETI			TELLER ... (FIZIKUS)	JEMENI AUTÓJEL	
SZAVAZÁSI LÁDA	T					A SZERZŐ NEVE									

Augusztus 28-i rejtvényünk megfejtése: **A kristálynak jobb akár töröttnek lenni, mint cserépnek a háztetőn.**

A bajnok ellen nem lehet ennyit és ekkorákat hibázni

Bálint Zsombor

Váratlanul nagy pofonba szaladt bele Galacon, a teremlabdarúgó 1. liga 1. fordulójában a Marosvásárhelyi CSM. Sorsoláskor bajnoki rangadónak ígérkezett a meccs már az első fordulóban, és a mostani ki-menetel dacára továbbra is esélyes, hogy ez a két csapat vívja a bajnoki döntőt, azonban a marosvásárhelyi együttes annyi hibát, pontosabban bizonyos esetekben nem is hibát, hanem ostobaságot követett el ezen a meccsen, ahány egy egész idényre elég. Galac pedig ezeket sorra, könnyörtelenül kihasználta.

Pedig a galaciak az első félidőben minden gól után felmutattak egy mezt a kamerának, amelyre azt írták fel, hogy négy hónapja nem kaptak fizetést, ám így is lefutballozták Cosmin Gherman csapatát a pályáról. Igaz, utóbbiból hiányzott

Iszlai (pontosabban ott volt a kez-dőben, de első percek után már nem lépett pályára), ám ez nem elég magyarázat, hiszen Galac is nélkülözte Araujót, aki pontosan azért nem tért vissza Brazíliából, ami az említett mez feliratán szerepelt.

Az első nagy hibát a meccsen Covaci követte el, aki az ellenfélnek passzolt a saját kapuja előtt, ezt Co-jocaru használta ki. Aztán Crăciun kis szerencsével maradt egyedül Voinnal, aki mellett az alsó sarokba lőtt. Kevéssel később Voin iszo-nyúan ostoba belépője sárgát és tíz-méterest ért, amit Sasse értékesített.

A második félidő a marosvásár-helyi kapuban Săbăduşsal és egy újabb eladott labdával indult, ebből Felipe szerzett gólt a kapus lába kö-zött. Ekkor Gherman megpróbált vészkapussal játszani. Pogăcean azonban teljesen érthetetlen módon cselezni kezdett, és Sasse az üres

kapuba lőtte csapata ötödik találá-tát. Aztán jött még kettő, és 7-0-nál már nem volt értelme erőltetni a vészkapust.

Galac is használni kezdte a tartalékokat, és a CSM a 32. percben szépített Butiurcă révén, de még nem volt vége az ostobaságoknak. A kilencedik gólt úgy kapta a csa-pat, hogy Tătar (már ő állt a kapu-ban) kijött félpályáig, hogy kapja a labdát az oldalberúgásból, Gavrilă azonban közvetlenül az ellenfélnek passzolt...

A meccs előtt Cosmin Gherman arról beszélt, hogy nincs nyomás a csapaton, mert nem ők a favoritok. Utóbbi állítás igaz, de mégis úgy tűnt, a CSM játszott görcsösen. Miután hétfőn 18 órától a Székelyud-varhelyi VSK elleni találkozót következik a Simon László sport-csarnokban, ezt vajon sikerül-e le-vetközni?

Jegyzőkönyv

Teremlabdarúgó 1. liga, 1. forduló: *Galaci United – Marosvásár-helyi CSM 9-1 (3-0)*.

Galac, Dunărea-csarnok. Vezette: Vlad Ciobanu (Jászvásár), Ovidiu Luca (Karácsonkő). Tartalék: Constantin Pantilimonescu (Ploiești), El-lenőr: Georgian Ionescu (Bodzavásár).

United: Cîrdei (Tonița) – Crăciun, Felipe, Sasse, Cojocaru (Nastai, Cireș, Georgel, Oancă, Crișan, Cojoc, Gonczi).

Marosvásárhely: Voin (Săbăduș, Tătar) – Iszlai, Covaci, Dudău, Po-găcean (Gavrilă, Toader, Barbócz, Chertes, Nicola, Butiurcă).

Gólszerzők: Cojocaru (4., 33.), Crăciun (15.), Sasse (18. – kisbün-tetőből, 23.), Felipe (22.), Crișan (26.), Nastai (26.), Cireș (35.), illetve Butiurcă (32.).

Sárga lap: Gavrilă (17.), Voin (18.), Toader (22.), Chertes (40.).

Eredményjelző

Teremlabdarúgó 1. liga, 1. forduló: Mausoleul Măreșești – Székely-udvarhelyi VSK 2-4, Dévai West – Bodzavásári Luceafărul 6-0, Sep-siszentgyörgyi Sepsi SIC – Dévai Autobergamo 7-2, Galaci United – Marosvásárhelyi CSM 9-1.

Orosz edző a röplabdacsapat élén

Bálint Zsombor

Noha maga a klub semmit sem közölt, a szövetség által közzétett információk alapján az új bajnoki idényben az orosz Dimitrij Pan-csenko irányítja majd vezetőedzői minőségben a Marosvásárhelyi CSU Medicina női röplabdacsapatát az A1 osztályban.

Pancsenko 2019 óta Olaszországban élt, ott több klubnál volt erőn-léti és másodedző, a tavaly pedig vezetőedzőként a Bukaresti CSM-t irányította. Bokor István, aki az A2 osztályban vezette a csapatot, marad a klubnál másodedzői minőségben és egyben a második csapat vezetőedzőjeként, amelynek a tagjai zömében már az előző idényben is az alakulat tagjai voltak.

A kerettől – ha így marad, hiszen az idei bajnokság végén senki nem esik ki – sok elvárás nem lehet, ugyanis mindössze egy légiós lesz a csapatban, a szerb Marija Škorić szélső ütő személyében, aki az előző bajnokságot a Fatum Nyíregyházánál töltötte.

A tavalyi csapattól többen távoztak az alapemberek közül. Az ukrán Bajgyuk mellett néhány ígéretes fiatal, Pricop, Buran, Duțu és Cod-reanu is máshol folytatja. Maradnak a tapasztaltabbak közül Babaș és Tarța. A megszűnt FC Argeștől ketten is érkeznek: Maria Nemeș emelő és Mădălina Airoaie szélső ütő. Galacról a center Carmina Bordea jön Marosvásárhelyre.

Rajtuk kívül több fiatal marad a tavalyi keretből, és érkeztek újak is Balázsfalváról és Nagybányáról, ám rájuk inkább a második csapat-ban számítanak.

Az is lehet azonban, hogy a keret még nincs lezárva, hiszen az át-igazolási időszak szeptember végéig tart, már csak azért sem, mert egyetlen oppozit sincs még benne, egy jó képességű légiós ezen a posz-ton sokat segítene, mint ahogy egy centerre is nagy szükség lenne.

Jelenleg emelőként Babaș és Nemeș vannak a keretben, itt várha-tóan nem lesz erősítés. Szélső ütők: Škorić, Tarța és Airoaie, centerek: Nedelcu és Bordea (ide elkelne az erősítés), oppozit nincs a keretben, liberók: Dan, Pogor és a Nagybányáról érkezett 18 éves Vereș.

Sport és olvasás: itt a megoldás!

A Román Labdarúgó-szövetség bemutatta a Generația de Suflet című képregényt, amely a tavalyi Európa-bajnokságon részt vett román csapat történetét meséli el.

A művet Mihai Ionuț Grădeanu alkotta, és kreatív, gyermekbarát nyelven dolgozza fel a válogatott útját az EURO 2024 selejtezőjé-ben és a németországi tornán.

A szövetség elnöke, Răzvan Burleanu hang-súlyozta, a kiadói tevé-kenység célja inspiráló és nevelő tartalmak lét-rehozása a gyerekek és profi sportolók számára. A képregény mellett is-kolai füzetekkel és to-vábbi oktatási kiad-ványokkal is segítik a sport és az olvasás ösz-szekapcsolását a fiatal generációk számára.

A Cărturești kiadó társalapítója, Nicoleta Iordan kiemelte, a sport és az olvasás együtt segíti a fiatalokat

fejlődésükben, kreativitásuk kibon-takoztatásában és közösségi élmé-nyeik gazdagításában.

Fotó: FRF

Schäfer nem játszik

Schäfer András izomsérülés miatt hagyja a szeptemberi világbajnoki selejtezőket, így nem léphet pá-lyára a magyar labdarúgó-válogatottban Írország és Portugália ellen. A 26 éves középpályás sérülése nem súlyos, de Marco Rossi szövetségi kapitánynak meg kell oldania pótlását. A hiány lehetőséget ad a fiata-loknak, különösen a Ferencváros 19 éves tehetségének, Tóth Alexnek és az újonc Ötvös Bencének, hogy bizonyítsanak a nemzeti együttesben.

Szeptember 10-én rajtol a vízilabdaidény

Szeptember 10-13. között játszanak a vízilabda-Ro-mánia-kupáért – közölte a sportági szövetség. A mérkő-zéseket szokatlan helyszínen, Foksányban rendezik. Ez egyben a hivatalos idénykezdet, a bajnoki első forduló a szeptember 26-28. közötti hétvégén esedékes.

Az idéntől a Marosvásárhelyi CSM Mureșul ismét részt vesz az élvonalbeli bajnokságban, így ott lesz a Ro-mánia-kupa küzdelmein is. A bajnoki program egyelőre nem ismert. Az év végéig hét fordulót rendeznek, a visz-zavágók február 6-án kezdődnek. Az oda-vissza alap-szakasz követően az 1-4. és 5-8. értéksoportokban rájátszás következik, az elődöntőben két győzelemig tartó sorozatokkal, míg a döntőkben három győzelemig játszanak.

Akárcsak a jégkorongban, a mérkőzés nem végződhet döntetlenre, amennyiben a rendes játékidő végén egál az állás, büntetőpárbaj következik. A rendes játékidőben megnyert mérkőzés 3 pontot, a büntetőkkal megnyert 2 pontot, a büntetőkkal elveszített egy pontot, míg a rendes játékidőben elveszített meccs nulla pontot ér. *(bálint)*

Átigazolásban a Premier Liga az első

Lezárult a nagy európai bajnokságok átigazolási időszaka. A legjelentősebb játékosmozgások az angol Premier Li-gában voltak, ahol rekordösszegű nyári transfereket jelen-tettek be, és a klubok több mint hárommilliárd eurót költöttek új footballistákra.

A Liverpool Alexander Isak megszerzésével, az Arsenal Madueke és Gyökeres érkezésével, a Manchester City Don-narumma és más játékosok igazolásával erősítette csapatát, míg a Chelsea Delap, Pedro és Garnacho megszerzésével bő-vítette keretét.

Spanyolországban a Real Madrid és az Atlético Madrid is

Gündogan is klubot váltott

Ilkay Gündogan a Manchester Citytől a Galatasaray-hoz igazolt, a 34 éves német középpályás szerződése a 2026/2027-es szezon végéig szól. A török futballklub köz-lelménye szerint a transzferért nem fizettek átigazolási díjat.

Gündogan korábbi csapattársa, Leroy Sané mellett folytatja pályafutását Isztambulban, miután korábban a Borussia Dortmund és a Barcelona együttesében is ját-szott.

Közzétette az FTC az Európa-ligás játékoskeretének összetételét

A Ferencváros labdarúgócsapata nyilvánosságra hozta Európa-ligás játékoskeretét, amelyben több változás is van a BL-rájátszáshoz képest.

A névsorból kimaradt többek között Botka Endre, Kaján Norbert, Daniel Arzani és Szabó Szilárd, de nem számolnak Mohamed Abu Fanival és Alekszandr Csirko-viccsal sem. A csapatban helyet kapott ugyanakkor a sé-rüléséből visszatérő Júlio Romao, továbbá az új igazolás, Bamidele Yusuf és Lisztes Krisztián is.

Október elejéig lehet jelentkezni az Erdélyi Politikai Iskolába

Jelentkezni lehet az Erdélyi Politikai Iskola 9. évfolyamának képzéseire. A Mathias Corvinus Collegium (MCC), a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ), a Magyar Ifjúsági Értekezlet (MIÉRT) és a Pro Iuventute Egyesület szervezésében megvalósuló képzésre olyan 18–36 év közötti fiatalokat várnak, akiket érdekel a közélet, a politika világa, és szívesen fejlesztenék vezetői készségeiket.

2025. október 5-ig tart a jelentkezési időszak az Erdélyi Politikai Iskola következő évfolyamának képzéseire. A tanév hat ingyenes képzési hétvégéből áll, amelyek Romániában, Magyarországon és Belgiumban zajlanak le. Az erdélyi magyar fiatalok számára kivételes lehetőségeket nyújt a program, hiszen kötetlen formában beszélgethetnek magyar és külföldi döntéshozókkal, gyakorlott közéleti szereplőkkel, valamint olyan támogató közösség részévé válnak, ahol a képzés elvégzése után is számíthatnak egymásra.

A kis létszámú csoportmunka során a fiatalok többek között készségfejlesztő tréningeken vehetnek részt, és az elméleti tudásuk bővítése mellett gyakorlati tapasztalatokra is szert tehetnek. A magyar és angol nyelven zajló, ingyenes képzéssorozat alatt a résztvevők betekintést nyerhetnek a politikai pártok és kampányok működésébe,

a közösségépítés technikáiba, a közvélemény-kutatás, beszédírás, videókészítés módszertanába, vezetői készségeiket pedig tárgyalástechnikai, retorikai és prezentációs gyakorlatokon keresztül fejleszthetik.

Tanév közben a résztvevők e-learning-anyagokat dolgoznak fel, emellett a teljes képzési program során beadandó feladatokat készítenek el. Ez lehet esszéírás, prezentációkészítés, beszédírás, kutatás vagy videó készítése is.

Az Erdélyi Politikai Iskola 2017 óta működik az MCC, RMDSZ, MIÉRT és Pro Iuventute Egyesület társszervezésében. Az erdélyieket megszólító képzés célja, hogy a fiatalok hatékonyan képviseljék a magyar közösségek értekeit és érdekeit a helyi közéleti ügyekben.

Előző tanévekben előadóink között volt David Venter, Nelson Mandela volt kommunikációs főtanácsadója, Frank Füredi, a Kenti Egyetem szociológusprofesszora, Markó Béla, az RMDSZ volt elnöke, Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter, Benkő Vilmos, az Amerikai Kereskedelmi Kamara volt elnöke, Cristina Ci-leacu riporter és dr. Radu Magdin elemző.

Jelentkezési határidő: 2025. október 5., vasárnap, 23:59 óra.

Részletek és jelentkezés: <https://mcc.ro/erdelyi-politikai-iskola>

Az RMDSZ és a vendéglátóipari munkáltatók szövetsége is elítéli az ázsiai vendégmunkások bántalmazását

Az RMDSZ és a vendéglátóipari munkáltatók szövetsége (HORA) is elítéli az ázsiai vendégmunkások romániai bántalmazását. A HORA szerint a román vendéglátásban közel 60 ezer külföldi munkavállaló dolgozik, és sok vállalkozás nem tudna fennmaradni nélkülük.

Az RMDSZ nevében Kelemen Hunor szövetségi elnök ítélte el az elmúlt héten két ázsiai vendégmunkás ellen Bukarestben és Kolozsváron, román fiatalok által elkövetett bántalmazást.

Kelemen Hunor a Facebookon azt írta: olyan embereket bántalmaztak, akik tisztességesen akarnak dolgozni, és olyan feladatokat látnak el, melyeket más nem vállal. „Az erőszaknak nincs helye a társadalomban, és soha nem szabad szemet hunyni felette” – írta az RMDSZ elnöke. Hozzátette: a felelősség nemcsak az elkövetőké, hanem azoké is, akik évek óta uszítanak a kisebbségi közösségek ellen, és próbálják elfogadhatóvá tenni az elenséges légkört.

„Az AUR-tól és a szélsőséges politikusoktól a politikai osztálynak egyszer s mindenkorra el kell határolódnia” – írta Kelemen Hunor a többi párt által szélsőségesnek tartott Románok Egyesüléseért Szövetség (AUR) utalva. „Ők a gyűlöletet képviselik. Nekünk a tiszteletet, a békés együttélést és a közösségeink építését kell képviselnünk” – tette hozzá.

A két ázsiai vendégmunkás bántalmazását a romániai vendéglátóipari munkáltatók szövetsége (HORA) is elítélte. Mint közölte, a

romániai vendéglátásban minden hatodik alkalmazott külföldi, akik adóznak munkájuk után, és lehetővé teszik az iparág fennmaradását. Kifejtették: az erőszaknak nincs keresnivalója a modern társadalomban, a megtörtént esetek az egész iparágna ártnak.

Közölték: a romániai vendéglátóiparban a több mint 400 ezer alkalmazottból közel 60 ezer külföldi, akik hozzájárulnak az iparág, a vállalkozások stabilitásához. „Kiszámíthatóságra, egy biztonságos és méltányos környezetre van szükség minden alkalmazott számára, nemzetiségtől függetlenül” – húzták alá.

Romániában augusztus 26-án Bukarestben és Kolozsváron is bántalmaztak egy-egy ázsiai vendégmunkást, a két eset független egymástól. A román bűnüldöző szervek mindkét elkövetőt 30 napos előzetes letartóztatásba helyezték.

A kolozsvári esetről hétfőn délután újabb részleteket közölt a Kolozs megyei rendőrség. A News.ro hírportál által ismertetett tájékoztatás szerint az áldozat nepáli állampolgár, aki szintén nepáli kollégájával volt, amikor két román fiatal rájuk támadt. A támadó ügyvédje a hírportálnak azt mondta: a román férfiakat az dühítette fel, hogy a külföldiek megpróbálták udvarolni a barátnőiknek. Az egyik nepáli elmenekült, a másik, földre került férfit bottal ütlegelték, kómában van, állapota válságos.

A bukaresti incidens a támadó által készített videófelvétel szerint egyértelműen rasszista indíttatású volt – közölte Marian

Godina, egy közösségi ügyekben gyakran állást foglaló, 650 ezer követővel rendelkező brassói rendőr a Facebook-oldalán.

Godina egy héttel korábban bejelentette, hogy idegengyűlölő és rasszista uszításért tett bűnvádi feljelentést Dan Tanasa parlamenti képviselő, a kormányoldal által szélsőségesnek tartott Románok Egyesüléseért Szövetség (AUR) szóvivője ellen, amiért a politikus a Facebook-oldalán arra biztatta követőit, hogy ne fogadják el az általuk megrendelt küldeményt, ha azt nem egy román futár hozza ki, „ne bátorítsák a képesítés nélküli ázsiai és afrikai vendégmunkások importját”.

A magyar közösségi jelképek nyilvános használata ellen is perek tucatjait indító AUR-szóvivő bevándorlóellenes megnyilvánulása ügyében az Országos Diszkriminációellenes Tanács hivatalból indított eljárást.

Fasiszta és legionárius mozgalmi jelképek használata miatt is vizsgálódnak a bukaresti támadó ellen

Fasiszta és legionárius mozgalmi jelképek nyilvános használata miatt is vizsgálódnak az ellen a fiatal román férfi ellen, aki múlt héten Bukarestben rátámadt egy ázsiai vendégmunkásra, és származása miatt bántalmazta – közölte kedden a bukaresti második kerületi ügyészség.

Az Agerpres hírügynökség által idézett tájékoztatás szerint az ügyészek azután terjesztették ki a 20 éves fiatal ellen indított bűnvádi eljárást, hogy megállapították: június 14-én

Fellépnek a családon belüli erőszak ellen

A nők védelme nem kiváltság, hanem az állam kötelessége – speciális parlamenti bizottság létrehozását kezdeményezte az RMDSZ a parlamentben. Többpárti összefogás eredményeként 222 képviselő és szenátor támogatásával közös parlamenti bizottság jön létre, amely a családon belüli erőszak visszaszorítását célozza.

„Az erőszakos cselekedetek a mindennapok részévé váltak, és fel kell ismernünk, hogy egy olyan jelenséggel állunk szemben, amelyet nem tudunk megállítani. Hetente egy nő életét veszíti családon belüli erőszak áldozataként, óránként 14 családba kérnek hatósági segítséget. Az RMDSZ Nőszervezete elnökségének kezdeményezésére a szövetség parlamenti frakciója felvállalta, hogy speciális bizottságot hoz létre a családon belüli erőszak visszaszorítására. Ezt a koalíciós pártok támogatásával sikerült szerdán közösen iktatni. A speciális bizottság elemzi azokat a törvénykezdeményezéseket, amelyek ezt a területet érintik, valamint kezdeményez, javaslatokat fogalmaz meg az állami intézmények, civil szféra és a szakemberek konzultálásával. Számunkra továbbra is elsődleges prioritás a nők és a családok védelme és biztonsága, ezért határozott lépéseket kell tennünk annak érdekében, hogy megelőzzük a hasonló tragédiákat” – emelte ki Csép Éva-Andrea Maros megyei parlamenti képviselő, a bizottság létrehozásának kezdeményezője.

A képviselő emlékeztetett: az RMDSZ több fontos lépést tett a törvényhozás területén az elmúlt években a családon belüli áldozatok védelme érdekében: elektronikus megfigyelőrendszerrel (lábbilincs) biztosítják a távoltartást, ingyenes jogi asszisztenciát igényelhetnek az áldozatok, elvették a gyermekpénzt a bántalmazótól, amelyet azonnal az édesanya kap meg, állami támogatásban részesülnek azok a munkaadók, akik családon belüli erőszak áldozatát alkalmazták, elsődlegességet kapnak az áldozatok a szükséglakások, szociális lakások megítélésakor, kötelezően népszerűsíteni kell az audiovizuális tartalmakban az ingyenesen hívható 0800 500 333-as zöldszámot, amely kimondottan az áldozatokat hivatott segíteni, elektronikus regiszter készül a szexuális jellegű bűncselekmények elkövetőiről, ezenkívül az önkormányzatok kötelesek tájékoztatást nyújtani az igénybe vehető szociális szolgáltatásokról, amelyek az áldozat és családja védelmét segítik.

Az idén már 34 nőt gyilkoltak meg Romániában, óránként átlagosan 14 segélyhívás érkezett a hatóságokhoz. Az év első hat hónapjában a hatóságok több mint 61.431 bejelentést regisztráltak, több mint 6.400 távoltartó határozatot adott ki a bíróság, és több mint 1.200 esetben kötelezték az agresszorokat elektronikus nyomkövető viselésére. *(közlemény)*

Elérhető a szeptemberi webináriumok listája

A Brassói Regionális Pénzügyi Főigazgatóság tájékoztatja az adózókat, hogy a 2025. szeptemberében megrendezésre kerülő webináriumok listája a www.anaf.ro oldalon, az Adózói segítség/Az adózóknak nyújtott szolgáltatások, Webináriumi menüpont alatt érhető el.

Javasolt témák:

- A 141/2025-ös törvényben meghatározott, az egészség-biztosítási járulékokra vonatkozó adótörvénykönyv módosításai;
- A mezőgazdasági tevékenységből származó jövedelem adóztatása és az egységes adóbevallásban (212. nyomtatvány) történő bevallása;
- Adózási következmények azoknak a magánszemélyeknek, akik háztartási alkalmazottként (111/2022. törvény), nap-számosként (52/2011. törvény) vagy vállalkozói szerződés alapján (287/2009. törvény) végeznek tevékenységet;
- Magánszemélyek által nyújtott orvosi/fogászati ellátásból származó jövedelem adóügyi kezelése és bevallása;
- Magánszemélyek adóügyi nyilvántartásba vétele. Az adó-ügyi nyilvántartásba vétel utáni változások;
- Magánszemélyek magánórákból származó jövedelmének adóügyi kezelése;
- Bérleti szerződések nyilvántartása és ingatlanhasználat átruházásából származó jövedelem bevallása.

A webináriumok 2 órát tartanak.

A regisztráció egyszerű, közvetlenül a portálon történik, és a webináriumok időpontjáig lehetséges, a rendelkezésre álló helyek függvényében, maximum 500 résztvevővel.

A kommunikációs, PR- és sajtóosztály

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

A **TORDAI CÉG** alkalmaz **SOFÓRT**. Tel. 0744-644-026. (68786-I)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	- Orvosi rendelők: M. Eminescu u. 3. sz.:	• Aquaserv:
- információ	- 118-932	- hideg víz-csatorna
- általános	- 118-800	- közönségszolgálat
• Központosított ügyelet	- 0730-545-646	- központ
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	• Optika-Optofarm	- 08008 208-888
112	- 0265/212-304	• Fogyasztóvédelmi hivatal
• Rendőrség	- 0265/312 436	- 021-9551
- 0265/202-305	- 0265/250-120	• Vasútállomás
• SMURD (betegekkel)	- 0265/263 351	- 0265/236-284
kapcsolatos információk)- 0265/210-110	• Optolens szemsebészet	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés
• Sürgősség szolgálat:	- 0265/263-351	(0-24 óra), professzionális balzsamozás
- gyermekeknek	• Dora Optics	Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119
- 0265/210-177	- 0733-553-976	- 0744-282-710
• Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal	- 0733-553-976	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)
- 0265/268-330	• Radiológia, echográfia	- 0265/263-865
• Prefektúra	Dr. Jeremiás István	- koporsók, kellékek,
- 0265/266-801	- 0265/222- 446	- 0745-606-215
• Maros megyei RMDSZ	• DIGI	- koszorúk
- 0265/264-442	- 0365/400-401	- halottszállítás
- 0265/262-907	- 0365/400-404	- 0758-047-604
• Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110	• Áramszolgáltató vállalat	
• Procordia Egészségügyi Központ	- 0800-500-929	
	- vidék	
	- 0265/929	
	• Delgaz Grid	
	- 0265/200-928	
	- 0800/800 928	

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ rézből készített szép díszmű, kerek tálca, apróbb díszítéssel oldalt, a közepén A KORONA, 110 lej. Tel. 0727-980-566. (26502-I)

LAKÁS

ELADÓ Marosvásárhelyen, a Cukorgyár utcában emeletes magánház, a földszinten és az emeleten 5-5 helyiséggel, garázs, pince, két mellékhe-lyiség, 4 ár terület, csendes helyen. Tel. 0727-980-566. (26502-I)

KÜLÖNFÉLÉK

IDŐS hölgy, fennjáró, be-vásárlásra és takarításra keres egy megbízható, ma-gyarul is jól beszélő bejárónőt, heti két-három alkalomra, 9-től 14 óráig. Telefon: 0365-884-093, csak 9 és 14 óra között. (p-I)

ÁCSMUNKÁT, tetőfedést, felújításokat, bel- és kültéri munkát, vakolást, meszelést, szigetelést, kisebb munkákat, festést, fi-lagória készítését vállaljuk. Tel. 0756-849-695, Mihály. (26484)

ÁCS-TETŐFEDŐ bádogos, munkát vállalok: új tető ácsolását, fedést cseréplemezzel, szigetelést, csatornatisztítást, -javítást, -cserét, cserépforgatást, -tisztítást. Tel. 0712-288-635. (26444)

BÁRMILYEN típusú tetőfedést, kisebb javításokat, külső-belső munkálatokat vállalok. Tel. 0721-064-036. (26503-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájdalmas szívvel emlékezünk az önfeláldozó, drága jó édesanyára, nagymamára, déd- és ükmamára, anyósra, jó szomszédra,

őzv. **FÁBIÁN FERENCNÉRE**
szül. Borok Vilma

halála **22. évfordulóján**. Jóságos gondoskodásod végigkíséri családunk minden tagját élete végéig. Csendes nyugalmad felett örökdjön sírig tartó szeretetünk. Soha nem felejtünk, drága Mamánk! Távoli és itthoni szerettei. (26505-I)

ELHALÁLOZÁS

A magunk és az összes közeli és távoli rokon nevében szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett, jó **MAGYARI ERZSÉBET**

szeptember 1-jén, 84 éves korában örökre megpihent. Drága halottunk temetése szeptember 4-én, csütörtökön 13 órakor lesz unitárius egyházi szertartás szerint a Vili Temetkezési Központ (Kápolna utca) ravatalozójából, és a marosszentgyörgyi új sírkertbe helyezzük örök nyuga-lomra.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Gyászoló szerettei. (-I)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett édes-anya, nagymama, anyós, anyatárs, rokon és ismerős, **MOGA GIZELLA**

életének 79. évében csendesen megpihent. Drága halot-tunk temetése 2025. szeptember 4-én 14 órakor lesz a remeteszegi sírkertben.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A gyászoló család. (26508-I)

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

DÁVID MÓNIKA
szül. Tóth

életének 69. évében, hosszú és méltósággal viselt szenvedés után 2025. szeptember 3-án csendesen megpi-hent. Drága szeretettüinktől végső búcsút veszünk, majd örök nyugalomra helyezzük szeptember 5-én, pénteken 13 órakor a marosvásárhelyi református temetőben.

Emléke szívünkben örökké élni fog!

A gyászoló család. (p-I)

Mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tu-datjuk, hogy

id. **BÁRÓCZ LÁSZLÓ**
nyugalmazott agrármérnök,

férj, édesapa, nagytata, rokon, jó barát és ismerős, életének 89. évében, 2025. szeptember 2-án csendesen megpihent.

Drága halottunkat szeptember 5-én 14 órakor kísé-
rjük utolsó útjára a marosvásárhelyi református temető rava-
talo-
zójából, református szertartás szerint.

Virrasztása a radnóti temető kápolnájában lesz szeptem-ber 3-án és 4-én 18 órától.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Gyászoló szerettei. (-I)

CityTV
MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a **DIGI** hálózatban

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

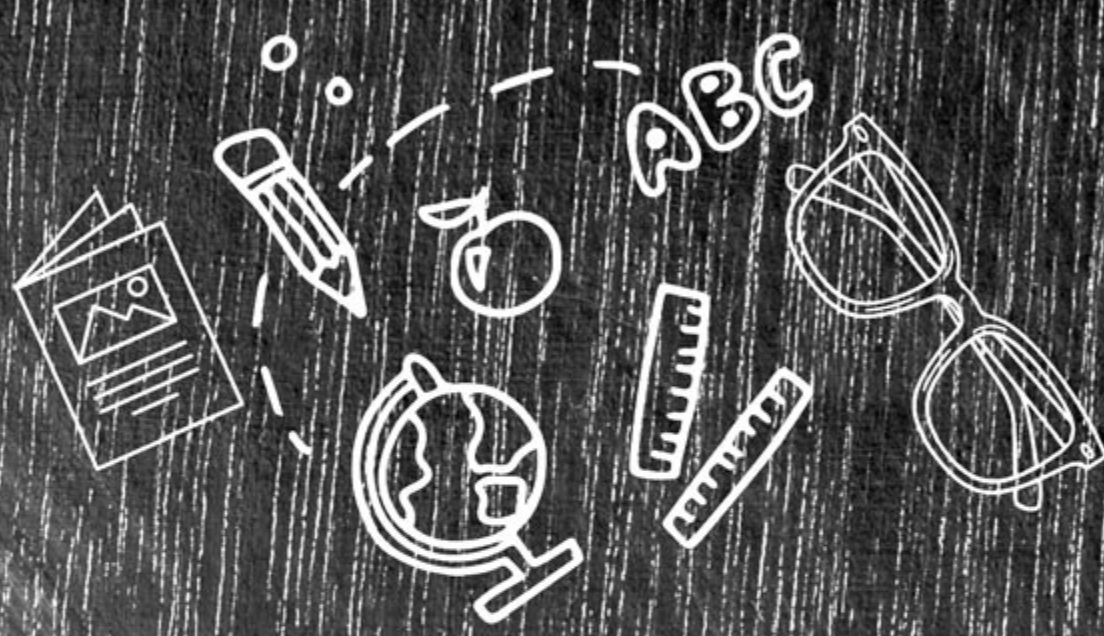
- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

BACK TO SCHOOL

-15%

SZEMÜVEGVÁSÁRLÁS ESETÉN!

 www.doraoptics.ro

 0733 553 976

Az ajánlat érvényes: 2025.09.08. - 2025.09.30. A készlet erejéig.

Hamamosan rágsáló- és rovarirtás
Marosvásárhelyen

A kártevőirtásra, fertőtlenítésre szakosodott Coral Impex Kft. a Marosvásárhelyen elvégzendő kártevőirtásra, fertőtlenítésre vonatkozó, a várossal kötött 2023. április 30-i 32. sz. szerződés alapján szeptember 8-tól 20-ig 9–16 óra között rágsáló- és rovarirtást végez Marosvásárhelyen a tulajdonosi társulásoknál, illetve 22–03 óra között rovarirtást Marosvásárhely köz- és magánterületein.

- A felhasznált termékek a következők:
- AGRORAT PASTA, 10 kg/10.000 m²
 - CYMINA SUPER, 50 ml/10.000 m²
 - VECTOBAC WG, 1 kg/10.000 m²
 - CY 10, 30 ml/1000 m²

Rágsálóirtás:

Kérjük a lakosságot, különösen a gyermekeket, az időseket és a háziállat-tulajdonosokat, hogy tegyenek meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy ne kerüljenek közvetlen kapcsolatba a mérgező csalétekkel. A gyártó által ajánlott ellenszer véletlen lenyelés esetén a K-vitamin.

Kérjük továbbá a lakosságot, hogy kerüljék a mérgező anyagot tartalmazó dobozok és a termékek megérintését, és ha rongálást és/vagy a település köz- és magánterületén elhelyezett mérgező anyagok eltulajdonítását észlelik, értesítsék a helyi rendőrséget.

Bőrrel, szemmel való érintkezés vagy lenyelés esetén a következő intézkedéseket kell betartani:

Bőrrel való érintkezés esetén mossa le a bőrt vízzel, majd szappannal és vízzel.

Szembe jutás esetén öblítse ki a szemet szemcseppel vagy vízzel, és tartsa nyitva a szemet legalább 10 percig.

Lenyelés esetén azonnal hívjon orvost, akinek mutassa meg a termék címkéjét vagy csomagolását. NE idézzon elő hányást. Az ajánlott ellenszer a K-vitamin.

Rovarirtás

Kérjük a polgárokat, különösen a gyermekeket, az időseket, a szív-betegeket, az asztmásokat és a különböző vegyi anyagokra allergiás személyeket, hogy tegyenek meg minden intézkedést annak érdekében, hogy a permetezőgépek közvetlen hatósugarán kívül maradjanak. Kérjük továbbá az utcavonaltól legfeljebb 20 méter távolságra lévő ablakkal rendelkező lakások tulajdonosait, hogy szeptember 8-tól 20-ig 22 és hajnali 3 óra között tartsák zárva ablakaikat.

A szer belélegzése, bőrrel, szemmel való érintkezése vagy lenyelése esetén a következő intézkedéseket kell betartani:

Belégzéskor az illető menjen friss levegőre. Ha a légzés nehézkes, forduljon orvoshoz.

Bőrrel való érintkezés esetén távolítsa el a szennyezett ruházatot. A bőrt azonnal mossa le bő vízzel. Ha az irritáció továbbra is fennáll, forduljon orvoshoz. Újbóli használat előtt mossa ki a szennyezett ruházatot.

Szembe jutás esetén (ha van, távolítsa el a kontaktlencséket) azonnal alaposan öblítse ki vízzel legalább 15 percig, a szemet tágra nyitva. Hívja orvosát, ha a probléma továbbra is fennáll.

Lenyelés esetén azonnal forduljon orvoshoz. Ne idézzon elő hányást. Soha ne adjunk semmit szájon át, ha valaki eszméletlen.

Kérjük a marosvásárhelyieket, hogy tartsák be ezeket az óvintézkedéseket.

További információért, kérjük, hívja a 0265/256-004-es telefonszámot; e-mail: coralmures@coralimpex.ro.

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

Anna Jonas
A csokoládés
lány

Han Kang
Görög leckék

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

Marosvásárhelyi
Rádió
Románia

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

Kultúrcsepp

CSÜTÖRTÖK 21:00

ETV

ERDÉLY TV